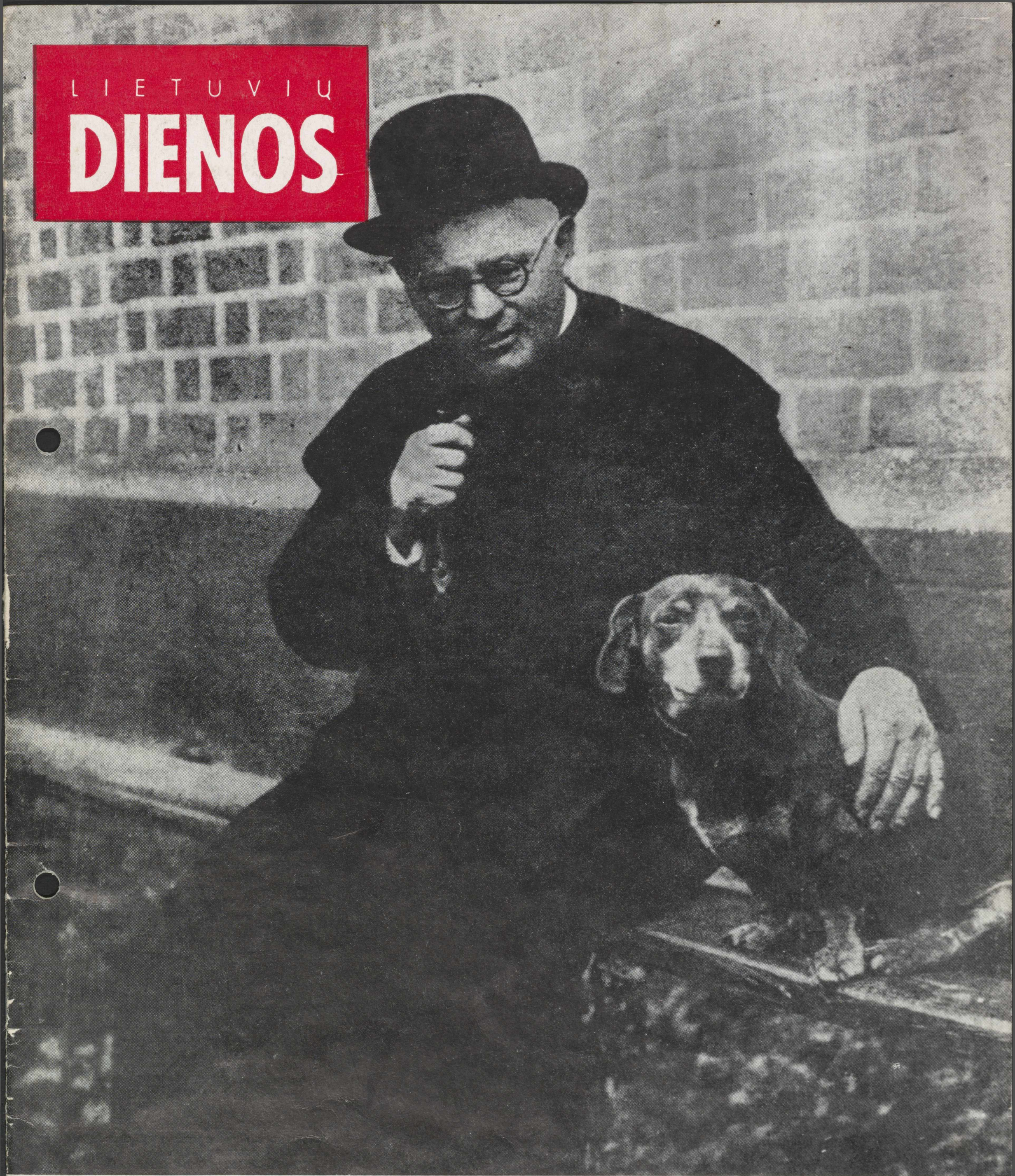

L I E T U V I U

DIENOS

KAN. JUOZAS TUMAS - VAIŽGANTAS (1869 - 1933 - 1969)

LITHUANIAN DAYS

JANUARY

1970

1970 M. SAUSIO MĖN.

L I E T U V I U
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Ca. 90029
Telefonas: 664-2919

1970, sausis Nr. 1(200)
Eina XXI metai
January, 1970 No. 1 (200)
Vol. XXI

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų k. Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų k. Redaktorius / English Editor
Alfonsas Milukas

Leidėjas / Publisher
Anthony F. Skirius
Administratorius / Circulation Manager
Juozas Andrius

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine. Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without separate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija taiso ir tvarko pagal savo nuožiūrą. Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laiškų. If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 85 centai. Single copy 85¢

Prenumerata metams \$8.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription \$8.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription \$12.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

TURINYS / CONTENTS

Mūsų fondai. Vedamasis.	3
Domas Velička, Vaižgantas — Lietuvos vizijos kūrėjas.	4
Minčių mozaika apie Vaižgantą.	5
SPAUDOJ IR GYVENIME:	
Katrie "žmonės be laikrodžių"?	6
Bolševikinės neapykantos auka.	6
Lietuvio namų šventovėlė. J. Sakalas. ..	6
P. Pauliukonis, Worcesterio lietuvių bažnyčia pasipuošia.	7
Irena Joerg, Staigmena. Novelė.	8
Jaunoji poezija. Iš jaunųjų antologijos "Tiltai ir tuneliai". — R. Bičiūno, J. Bradūno, I. Damušytės, K. Gaidžiūno, M. Kvietkauskaitės, M. Pakalniškytės, T. Pautieniūtės R. Sakalaitės, L. švėgždaitės ir A. Zailskaitės eilėraščiai.	9
S. Antanaitis, Vasario 16-tosios gimnazijoje. Kaip kūrėsi ir augo mūsų fizikos kabinetas.	11
KNYGOS IR AUTORAI —	
Pernai metų poezijos knygos. J. B.	14
Literatūros kronika.	14
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika. ...	15
Žmonės, datos ir darbai. Kronika.	16

ENGLISH SECTION

Into the Brighter Future, by J. Kajeckas. ..	17
Curriculum Vitae, by A. Kairys.	18
Baltic Literature.	18
Lithuanian History in Stamps. Part CXXII. By. A. Bernotas.	20
Joe Vilman was great, by T. Yuknis.	20
Soviet Inequalities.	20
LITHUANIANS MAKE NEWS.	21
IN MEMORIAM. Dail. A. Galdikas.	22

VIRŠELIAI / COVERS
Pirmasis / Front Cover

Kan. Juozas Tumas — Vaižgantas — 1869-1933 1969, — vienas žymiausių Lietuvos atgimimo ir Nepriklausomos Lietuvos veikėjų ir klasikas rašytojas, kurio 100 metų sukaktį nuo gimimo plačiai paminėjo viso pasaulio lietuviai. Daugiau žiūr. 4 ir 5 puslapiuose.

Rt. Rev. Juozas Tumas - Vaižgantas (186—1933—1969) one of the most outstanding and prolific activists in the cultural spheres of Independent Lithuania and an author who has become a classic. His 100th birthday anniversary is being extensively commemorated by Lithuanians the world over.

"Canon Juozas Tumas-Vaižgantas... was one of the most popular personalities in all Lithuania. His name was spoken even in the lowliest cottage of the most distant village. Everyone was eager to catch a glimpse of him. Of lively disposition, an irrepressible optimist, always available for public service, and ever ready to do a favor; editor, devout priest, crusader in Lithuanianism from his earliest days, publicist, silver-tongued orator, university professor, writer, with twenty volumes of works to his credit — such was Vaižgantas, a man of noble magnanimous heart.

...Among the best of Vaižgantas' books are ("Pragiedruliai" — Snbeams) "Dėdės ir dėdienės" (Uncles and Aunts), dealing with the last days of serfdom, and "Rimai and Nerimas" (The Rimas and Nerimas Families), a short story of the World War." (A. Vaičiulaitis, Outline of Lithuanian Literature).

ANTRASIS / BACK COVER

Dail. Vytauto K. Jonyno darytas šv. Kazimiero reljefas Worcesterio atnaujintos bažnyčios kairėje pusėje.

Worcesterio šv. Kazimiero parapija 1969 m. atšventė savo 75 metų sukaktį. Ta proga, klebono J. Jutkevičiaus iniciatyva, atnaujinta bažnyčia ir išpuošta dail. V. K. Jonyno meno kūriniais.

Daugiau žiūr. 7 12 ir 13 puslapius.

A relief of St. Casimir made by the artist V. K. Jonynas for the renovated church of the saint, in Worcester, Mass.

The St. Casimir Lithuanian parish church in Worcester, Mass., commemorated its 75th anniversary. For the occasion the interior of the church was renovated. All artistic work — painting, sculptures, altars, etc. — was executed by the artis V. K. Jonynas.

Amerikos Lietuvių Tarybos Valdyba 1969 metais. — Sėdi iš kairės į dešinę: P. Dargis, E. A. Bartkus — pirmininkas, L. Šimutis — garbės pirmininkas, J. Zuris, E. Vilimaitė; stovi: Dr. V. Šimaitis, J. Jasaitis, L. Jaras, J. Talalas, Dr. K. Šidlauskas, Dr. J. Valaitis, T. Blinstrubas.

Nuotrauka daryta 1969 m. gruodžio mėn. 13 dieną Bismarck Hotel, Chicagoje, metinio susižiavimo metu. Foto V. Noreika

American Lithuanian Council, members of the Board.

Mūsų fondai

LIETUVIŲ FONDAS

Daugiausia mes linkę kalbėti apie eavo piniginius fondus, kurie, visuomet kaip kiau-ri maišai, visuomet tušti, ir jų papildymui varome iki įkyrumo nusibodusią propagan-dą, liejame energiją: vieni, kad fondus papil-dytume, kiti, kad nuo rinkėjų atsispirtume. Apie kitus, ne materialinius — moralinius fondus nebelineka nei laiko kalbėti, nei ener-gijos jais rūpintis. O tų dvasinių fondų pa-laikymu ir papildymu turėtume lygiai tiek pat sielotis, kaip ir finansiniais fondais. Prie dvasinių fondų tektų priskirti visos kulūri-nės įstaigos ir meno bei literatūros sritys, — nuo muziejų, archyvų, kultūros namų iki lituanistinių mokyklų, teatrų, knygų ir dai-lės parodų. Daug tų sričių, jei ne beveik vi-sos, yra paliktos privačiai iniciatyvai ir pri-vačiam bizniui (išskyrus lit. mokyklas).

Kam atiduoti pirmenybę? Materiali-niams rūpesčiams ar dvasiniams dalykams?

Pagal tradiciją, ir šį kartą pradėsime nuo "apčiuopiamų" reikalų, nuo finansinių fon-dų. Fondai, fondeliai, fondukai, — taip ir norisi kartu su Baranausku uždainuoti. O vis dėlto iš jų gausybės reiktų išskirti kele-tas, dėl kurių netenka ginčytis — tai Vlikas, Altas, Balfas ir Lietuvių Fondas. Jei pirmieji pasidarę "tradiciniais", tai paskutinytis, *Lie-*

tuvių Fondas, tektų iš aukų prašytojų kate-gorijos išskirti kaip visai kito pobūdžio. Be to, šis fondas nėra be dugno — jo surenkami įnašai (ne aukos) nėra išleidžiami; vieną kar-tą šis fondas prisipidys, ir tada daugelis ki-tų ištiestų lietuviškajai veiklai prašančių ran-kų bus patenkintos iš Lietuvių Fondo.

Su pagrindu galime pasakyti, kad visi, kuriems aukų davimas yra įgrįšęs iki gyvo kaulo, Lietuvių Fondui turėtų duoti su noru ir su džiaugsmu, nes juo greičiau bus surink-tas užsibrėžtas milijonas, tuo greičiau baigsis kalbos "aukokite... duokite..." Pagaliau, Lie-tuvių Fondui ir neaukojame; jam duodami nieko nešelpiame; jo pagrindinis kapitalas yra nepajudinamas, iki Lietuva atgaus ne-priklausomybę. Lietuvių Fondui įnašas yra pareiga kiekvieno lietuvio, kuris tiki Lietu-vos prisikėlimu ir kuris nori, kad lietuvybė pasaulyje išliktų gyva, gaivi ir veiksminga. Duoklė L. Fondui — daugeliui senųjų yra skolos atidavimas Lietuvai, kurioje jis iš-augo, įgijo išsimokslinimą, profesiją, kultū-rą. Įnašas L. Fondui daugeliui jaunųjų yra moralinis ginklas dėl jos laisvės ir dėl lie-tuviškumo priaugančiajai kartai, nes jiems nereikia, kaip ano meto savanoriams, nei kraujo lieti, nei žaizdų nešioti.

Vaižgantas - Lietuvos vizijos kūrėjas

☆

Tautos turi žmonių, kurie niekada nesens-ta ir kurie niekada nemiršta. Tokių žmonių pečiais esti paremtas ir tų tautų istorinis likimas. Kokia būtų Amerika be Tomo Jeffersono ar be Benjamino Franklino?.. Kokia būtų Didž. Britanija be Viljamo Shakespearo?.. O Vokietija — be Goethės, be Schillerio?.. Rusija (ne sovietinė!) be Nikolajaus Gogolio ar Feodoro Dostojevskio?.. Tai vis didelių tautų žmonės.

O Lietuva ar turi tokių niekada nesens-tančių žmonių?..

Lietuva tikrai būtų labai maža, jei ji neturėtų Kristijono Donelaičio, savo kūrybiniu talentu iškilusio greta Rytų ir Vakarų didžiųjų autorių.

Be Balio Sruogos, be Vinco Krėvės... Lietuva būtų tokia pat maža, kaip Didžioji Britanija be Shakespearo, kaip Norvegija be Ibseno, kaip Vokietija be Goethės ar be Hauptmano...

Be Mikalojaus Konstantino Čiurlionio... Lietuva būtų tokia pat maža, kaip ir Belgija be Rubenso, kaip Italija be Ticiano ar Michelangelo...

Be Kazimiero Būgos, be Jono Jablonskio... Lietuva būtų tokia pat maža, kaip Vokietija be Prano Boppo ar be Adalberto Bezenbergerio...

Ir taip toliau.

Tokie žmonės niekada nesens-ta ir niekada nemiršta. Jie yra tūtų išlikimo, tautų dvasinės didybės kertiniai akmenys. Toks yra Lietuvai ir kanauninkas daktaras Juozas Tumas-Vaižgantas, nuo kurio gimimo šiemet suėjo šimtas metų.

Vaižgantui buvo lemta gimti tokiu laikmečiu, kada Lietuvą turėjo užgrobusi carinė Rusija. Ta pati Rusija, kuri 1940 metais vėl pakartojo carų grobuonišką žygį imperia-listinio bolševizmo vardu.

Vaižganto jaunystės laikais mokslą tegalėjo pasiekti tik kūrybiškai veržlios asmenybės. Ir asmenybės tokios, kurioms buvo ne vistiek, kas valdo Lietuvą. Kaip raštai, kaip Vaižganto gyvoji veikla rodo, tokiai asmenybių rūšiai priklausė ir Vaižgantas.

Juozas Tumas-Vaižgantas gimė 1869 m. rugsėjo 8 d. Malaišių kaime, Svėdasų parapijoje, Rokiškio apskrityje. Mokėsi Kunigiškių pradinėje mokykloje, Daugpilio realinėje gimnazijoje. Ją baigė 1888 m. Kunigystės mokslus Tumas išėjo Kauno kunigų seminarijoje. Išventintas kunigu, įvairiose parapijose ėjo vikaro pareigas. Dėl lietuviškos veiklos, kurios nepakentė ano meto prolenkiškai nusistačiusi bažnytinė vyriausybė, kunigas Tumas nuolat buvo kilnojamas iš vienos parapijos į kitą. Tačiau Tumo tikėjimo Lietuvos laisve toks bažnytinės vadovybės elgesys nepalaužė, nes kunigui Tumui-Vaižgantui buvo ne vistiek, kokia bus jo tėvynė Lietuva. Vaižgantas kūrė ne prolenkiškos ar prusiškos, bet *lietuviškos* Lietuvos viziją. Ir tą viziją jis skelbė savo veiksmais ir savo raštais. Dėl to Vaižgantas į tą darbą ir pasinėrė visais savo talentais: kalbėtojo, organizatoriaus, politiko, žurnalisto, rašytojo...

O savo dinamišku temperamentu ir magnetiniu asmenybės patrauklumu Vaižgantas buvo viso krašto dėmesio centre, ypač Lietuvos nepriklausomybės laikais. Vaižgantas

Vaižgantas savo darbo kambaryje.

Vaižgantas, Lithuanian author, in his study.

Kunigo Juozo Tumo - Vaižganto 100 metų gimimo sukaktį 1969 metais minėjo lietuviai visame pasauly. Nežiūrint, kad Tumas-Vaižgantas buvo kunigas, vienas didžiųjų kovotojų dėl nepriklausomos Lietuvos, jo sukaktis plačiai paminėta ir okupuotoje Lietuvoje. Bet minėta su tam tikra sąlyga: pritariant Vaižgantui ten, "kur jo visuomeniškumas ir jo patriotizmas sutapo su lietuvių liaudies ir visų darbo žmonių reikalais" ir "ryžtingai atmetant" tai, kas nepatinka partijai, "jo nacionalistinius ir klerikalius prietarus..." (J. Zinkus — "Komunistas"). Kas tie "prietarai", konkrečiai ne vienu atveju ir nesileista į smulkmenas, pasitenkinta jas primenant tik vienu kitu bendru posakiu.

"Pragiedrulių", "Dėdžių ir dėdienių" ir kitų klasikinių beletristikos veikalų autoriui nesigailėta net superlatyvų, ir šis tikrai tautai nepaprastai nusipelnęs ir palikęs milžiniškus literatūros lobius rašytojas ištrauktas iš "palėpės" ir įkeltas į Lietuvos literatūros panteoną. Minėjimai Kaune ir Vilniuje, rašiniai-nagrinėjimai ir atsiminimų pluoštai laikraščiuose ir žurnaluose, — skaitant kartais galėjai net pamanyti, jog arba Lietuvoje nebėra nei komunistų partijos diktatūros, nei čekistų, arba komunizmas nepažįstamai pasikeitė. Nei viena, nei kita: Lietuvos kultūrininkai, radę plyšį, darė ką galėjo, "reabilituoti" dar vienam nepriklausomos Lietuvos kūrėjui, nes vis skurdesnė, vis lėkštesnė darėsi lietuvių literatūra, partinių grafomanų užsėsta ir užgožta. Partijos klapčiukai buvo apraminti paties Lenino žodžiais, kad, esą, "reikalinga vienaip ar kitaip atlyginti savo elgesiu arba savo nuolaidomis kitataučiu. tą nepasitikėjimą, tą įtariamumą, tas skriaudas, kurias istorinėje praeityje jam yra padariusi "didžiavalstybiškos" nacijos vyriausybė" (šiuo atveju caro valdžia—m. pastaba). V. I. Leninas. Laiškas suvažiavimui. Dėl tautybių arba "autonomizacijos" klausimu. Raštai, 36 t., 560 psl.

Kadangi laisvuose lietuviuose Vaižgantas visą laiką buvo gyvas, jo raštai nuolat leidžiami, li-tuanistinėse mokyklose nagrinėjamas, šimto metų sukaktis kuo nors ypatingesniu neatžymėta. iš minėjimo parengimų žymiausiu ir išpūdingiausiu laikytina Ped. Lit. Instituto Chicagoje minėjimas, kurio proga menišku leidiniu išleista "Rimų ir Nerimų" apysaka ir kun. Tumo kalbų rinkinys "Tiesiant kelią Lietuvos Nepriklausomybei".

Baigiant Vaižganto gimimo sukakties šimtąsius ir pradėdant naujus metus, "Lietuvių Dienų" žurnalas savo viršelį papuošia Vaižganto foto nuotrauka su rašytojo mėgtu draugu "Kauku"; pasinaudodami šiltu D. Veličkos žodžiu iš "Rimų ir Nerimų" įvado, keliais fotografijų vaizdais prisimename tą didįjį lietuvių, kuris jau gyvendamas tautoje buvo tapęs kone legenda, ir kuris gyvas liks mums ir ateinančioms kartoms savo antro šimtmečio metuose.

buvo patrauklus ir seniems, ir jauniems. Ir jaunos, ir nebejaunos sutuoktuvininkų poros keliaudavo pas Vaižgantą į Kauną prašyti bažnytinio palaiminimo. Neatsižvelgdamas nei į jaunavedžių dieviškumą, nei į jų "bedieviškumą", tuos sutuoktuvininkų prašymus Vaižgantas patenkino su visu savo vidiniu švitėjimu. Kalbama, jog kartais, jaunavedžiams pageidaujant, jis juos palaimindavęs net gamtoje, saulei tekant. Ir pats Vaižgantas labai mėgo saulę, o ypač jos tekėjimą.

O kie tų vaižgantiškų krikštynų! Ir čia ku-

nigas Tumas nedarė jokių skirtumo tarp dieviškų ir vadinamųjų bedieviškų šeimų. Jis be priekaištų krikštijo visus naujagimius, kurių tėvai to pageidavo.

Su kokia viltinga ištverme Vaižgantas dirbo Lietuvos laisvės atstatymo ir jos kultūros įželdymo darbus, tėra galima isivaizduoti, susipažinus su jo raštais. O knygų parašyta per 20 tomų. Tą literatūrinį palikimą sudaro: publicistiniai, moksliniai ir grožiniai raštai.

Vaižganto geriausiais grožiniais kūrinių laikoma "Pragiedruliai" (dviejų tomų, trijų dalių veikalas), "Dėdės ir dėdienės", "Rimai ir Nerimai". Šiais veikalais Vaižgantas nusi pelnė ir lietuvių literatūros klasiko vardą.

Lietuvos nepriklausomybės laikmečiu Tumas-Vaižgantas buvo paskirtas Kauno Vytauto Didžiojo bažnyčios rektoriumi (1920–1932), pakeltas į kanauninkus (1921), pakviestas Lietuvos Universiteto literatūros profesoriumi (1922–1929) ir suteiktas jam literatūros garbės daktaro laipsnis.

Mirė Vaižgantas Kaune 1933 m. balandžio 29 d. Tai yra prieš trisdešimt šešerius metus. Mirė, bet nerašytuose žmonių atsiminimuose jis tebėra gyvas, jaunas ir šviesus.

Domas Velička

"Vaižgantas yra viena reikšmingiausių ir įdomiausių asmenybių lietuvių literatūroje ir visame mūsų kultūriniame gyvenime. Stiprus ir originalus talentas, įvairi ir turtinga gyvenimo patirtis, platus dvasinis akiratis ir nepaprastas visos asmenybės žavumas atskleidžia klasikiniuose mūsų prozos kūriniuose: "Pragiedruliuose", "Dėdėse ir dėdienėse", "Nebylyje" ir dar visoje eilėje smulkesnių apysakų, apsakymų, vaizdų, vaizdelių ir kitaip pavadintų prozos gabalų.

Pasakojimo gyvumas ir temperamentas, be galo turtinga ir vaizdi kalba, humoras ir sąmojus, netikėti sugretinimai, nelaukti minties posūkiai – visa tai suteikia Vaižganto kūrybai neblėstančio patrauklumo. Bet ne vien tai. Vaižganto kūryba labiausiai patraukia joje išreikštu rašytojo pasaulėvaizdžiu." ("Kauno Tiesa").

V. Zaborskaitė
filologijos mokslų daktarė

"Nuo Vaižganto raštuose pavaizduotų laikų, – pasakė rašytojas Vytautas Bubnys, – praėjo ištisi dešimtmečiai audringo gyvenimo, pasukusio istorijos ratą nauja kryptimi. Žlugo buržuazinė santvarka su visa savo išnaudotojiška ideologija, mirė ir Juozas Tumas – kunigas – politikas – visuomenininkas. Tačiau gyvas išliko Vaižgantas – rašytojas, taurios sielos žmogus." (Iš minėjimo kalbų Vilniuje).

"Vaižgantas buvo viešumos žmogus. Visur jo buvo pilna: bažnyčioj ir universitete, politinėse ir visuomeninėse organizacijose, posėdžiuose, susirinkimuose ir mitinguose. Pats sakydavos: 'Be manęs nėra įvykęs Lietuvoj joks skandalas!' Ir, tur būt, visur jis kalbėdavo geruoju, piktuoj, pasikarščiuodamas ir tuoj atlyždamas, išsibardamas ir netrukus išsibučiuodamas."

Mykolas Vaitkus
(Nepriklausomybės saulėj, II d. 144 p.)

"Dažnai pagalvoju, kaip šiandien mums stinga Maironio, Jakšto ir Tumo. Bet iš kitos pusės, kaip jie laimingi, kad jie užmerkė akis prieš šią tautos nelaimę: jiems būtų buvę daug skaudžiau ir daug sunkiau, negu mums išgerti kartybių taurę iki dugno..."

Jonas Aistis
(“Apie laiką ir žmones”, 126 p.)

"LIETUVĄ IR LIETUVIUS MYLĖJAU, BET SENTIMENTUS JIEMS JAU IŠKALBĖJAU SAVO RAŠTUOSE – PRAŠOM PAKLAUSYTI IR BUS VISTIEK, AR AŠ TEBESU AR NEBESU."

(Iš Testamento)

VAIŽGANTAS

Vaižgantas

V. K. Jonyno medžio raižinys

Portrait of Vaižgantas, prominent Lithuanian author.

Wood-engraving by V. K. Jonynas

Vaižgantas su "varpininkais". Stovi (iš kairės): J. Jablonskis, kalbininkas, kun. J. Tumas-Vaižgantas, "Tėvynės Sargo" redaktorius, V. Kudirka, "Varpo" red.; sėdi: M. Lozoraitis, publicistas, G. Liandsbergis-Žemkalis, dramaturgas, "Blindos" autorius, M. Čepas, publicistas, teisininkas.

Rev. J. Tumas - Vaižgantas with prominent functionaries of the "Varpas" (The Bell) movement.

KATRIE "ŽMONĖS BE LAIKRODŽIŲ"?

"Žmonės be laikrodžių" – tokiu pavadinimu pavergtoje Lietuvoje J. Skliutauskas parašė pjesę, kuri vaidinama liaudies teatruose. Pjesėje vaizduojamas išeivių gyvenimas – AV-se – tų žmonių be laikrodžių, kurie nenori matyti pasikeitimų gimtinėje, kurie nenori žinoti, kad Lietuvoje yra išaušusi jau kita laisvės diena.

Šis, nors ir dramos formon išpraustas, išeivių kaltinimas nėra originalus. Jau daug kartų buvome kaltinami, kad mes nematome, negirdime, nesuprantame, esame atsilikę, pasigailėjimo verti "vaduotojai", tačiau šios pjesės proga galime pasikalbėti apie laikrodžius.

Kas iš to, jei J. Skliutauskas, daleiskim, ir turi laikrodį, jei jis rodo ne Lietuvos, bet Maskvos laiką? Tiesa, Kremliaus bokšto laikrodis taksi ir muša valandas, bet ką jo rodyklės rodo, tik viena komunistų partija gali pasakyti. Maskvos laikrodžiai, rodos, rodė laiką ir Stalino laikais, o kur dingo visa Stalino era iš istorijos ir praeities? Arba kad ir dėl to išpūsto Pirčupio. Kodėl Maskvos ir pavergtos Lietuvos laikrodžiai pradėjo laiką skaičiuoti tik nuo atvažiuosiu kaimo gyventojų naikinti vokiečių pasirodymo, o kur tie laikrodžiai buvo, kai dabartinio "Tiesos" red. Zimano vadovaujami bolševikiniai partizanai prie Pirčupio nušovė du vokiečius ir tuo užtraukė kaimui vokiečių aiškiai skelbtą bausmę – už vieną nužudytą vokiečių – šimtas apylinkės gyventojų? Kur tie laikrodžiai buvo, kai komunistai čekistai šaudė ir kankino lietuvius Raniuose, Praveniškėse, Zarasuose, Panevėžy, Červenėje?..

Laikrodžiai, kurie tik partijai įsakius pradeda rodyti laiką, yra menki laikrodžiai, nepatikimi ir jais didžiulis nevertėtų. Mes išeiviai – tie "žmonės be laikrodžių", deja, laiką skaičiuojame be pauzių ir pertraukų. Mes patys esam laikrodžiais, kurie lygiai skaičiavo tiek rudos, tiek raudonos okupacijų valandas, Lietuvos laisvės partizanų kančių atodūsius ir budelių kirčius, kurie ir dabarties juodas Lietuvos vergijos vidurnakčio valandas niekuomet neparodys Maskvos laikrodžių rodomomis saulėtomis laisvės vidurdienio valandomis. Tie laikrodžiai užpildo Kremliaus laikrodžio paliktus tarpus laikę. Ju spyruoklė yra laisvos ir nepriklausomos Tėvynės siekis, bet ne Maskva. Pr. P. ("Tėviškės Aidai, nr. 33, 1969).

BOLŠEVIKINĖS NEAPYKANTOS AUKA

Nesunku suprasti, kad laisvajame pasaulyje gyvenančių lietuvių neapkenčia bolševikai partijos vadai, prisiplakėliai, padlaižūnai, Lietuvos ir lietuvių prešai. Laisvieji lietuviai, ypač praėjusio karo metu pasitraukę iš tėvynės, jiems yra didžiausia rakštis, neduodanti nei ramiai engti Lietuvos, nei ramiai miegoti. Bet liūdna, kad į tą neapykantos srovę įsitraukia ir patys lietuviai, – menininkai, rašytojai. Vėnu tokiu pavyzdžiu gali būti kad ir žemiau spausdinamas Albino Žukausko "eilėraščių", neseniai atspaus-tas viename okupuotos Lietuvos jaunimo laikraštyje:

BĖGLIŲ MALDA. — Aukščiausias, mes prašom — / Padėk sugrįžti gimtinėn. / Prieš tai paversdamas kraštą / Dykynėm. — Atominių

bombų primėtyk, / Sudėgink, kad nieko neliktų, / Nei kaimų, nei girių ūksmėtų — Menkiaurelikvijų. — Lai pievos pavirsta pelkėm, / Laukai pajuosta kaip alavas. / Radioaktyvinėm smalkėm / Nuberk gyventojų galvas. — Tik viena tetrokštam, / Kad žūtų miestai, jų bokštai, / Kad aikštės pavirstų liūnais, / Tėvynė nurūktų dūmais. — Kad liepsnos tvanu išsi-lietų, / Neliktų maisto, / Po tokio visuotinio gaisro / Minėtų tik pasakos Lietuvą. — Tada sugrįžę / Protėvių žemėn, / Kur mušė gaiviosios versmės, / Įkalsime kryžių, / Ant šalto kapo paverksim — / Amen!

Patys būdami didžiausi karo kurstytojai, bolševikai vėsomis savo propagandos priemonėmis stengiasi užrėkti, kad ne jie, bet kiti yra karo kurstytojai ir kaltininkai. Pagal tas pačias gaidas gieda ir šio "kūrinio" autorius: kad kraštas pavirstų dykynėm, kad žūtų miestai, kad neliktų maisto, kad gyventojų galvos būtų nubertos radioaktyvinėm smalkėm... Kokiom "smalkėm" persunkta šio "poeto" galva, nežinia, bet kad nei blaivus, nei pilno proto žmogus tokių nesąmonių negali prigalvoti, tai nereikia nė aiškinti. Tos apgailėtinos "maldos" paraštėje teverta tik tiek pasakyti: "Atleisk jam, Viešpatie, nes jis nežino, ką daro."

LIETUVIO NAMŲ ŠVENTOVĖLĖ

Pernelyg ilgai priverstinai užsibuvus svetur, palengva blėsta tėvynės vaizdai ir praeities dienų atsiminimai. Tiems, kurie išvyko suaugę, su-brendę. O ką bekalbėti apie tuos, kurie iš tėvų žemės išvyko dar vaikai. Paskui juos gi šiandien auga ir nauja jau svetur gimusių lietuvių karta.

Deja, daug kur lietuvių šeimose kimsta tėvų kalba, iš jų namų dingsta ir buvę lietuviui brangūs, mielai ir šventi ženklai, simboliai. Tiesa, jie dingsta nevisur. Kitur juos net papildo nauji. Tik jie butuos išskirstyti, taip išdėstyti bei išbinėti, kad vos įmatomi, nustelbiami kitų daiktų bei puošmenų.

Kad lietuvių simboliai išliktų gyvi ir reikšmingi, jiems namuose reikia skirti kuriai vieną, matomesnę bei garbingesnę vietą, esant sąlygoms, net atskirą kampatį ar kambarį. Žodžiu, juos reiktų sutelkti į darnų, prasmingą vienetą, kad jie, būdami, drauge, tarsi tarp savęs kalbėtusi ir juos stebintiems kalbėtų viena kalba. Tai būtų rinktinis kūrinys lietuviui pasigėrėti, pasidžiaugti, apmąstyti ir savo įžadams atnaujinti bei sutvirtinti, namų židinio saugotojų, menininkų ir ideologų sutartinis meno kūrinys, tikra lietuvių namų šventovėlė. Ji, kaip kartą buvo pamokomai pasakyta, "turėtų ir auklėjamą reikšmę mažiems vaikams, kurie visa kuo domisi ir tuoj pastebi, kas nauja, nepaprasta, nekasdieniška. Čia gera proga tėvams ar kitiems vyresniesiems paaiškinti vaikams šventovėlės simbolius ir įsikalbėti apie Lietuvą ir lietuvių tautą. O vaikų įspūdžiai stiprūs ir ilgai ar amžinai lieka."

Galimas daiktas, kad keliamų šventovėlių jau yra lietuvių namuose. Tai reiktų, kad apie tai sužinotų ir visuomenė; kad jų idėja būtų plačiau atskleista ir išryškinta iš jos išsplaunkianti, naujoms sąlygoms pritaikyta lietuvių tautos simbolika.

Būtų gerai, kad spauda lietuvių namų šventovėlės (ar kaip kitaip jas pavadinsime) plačiau pagarsintų straipsniais, nuotraukomis, arba kad ir kukliomis kronikos žinutėmis (ko netrūksta, pavyzdžiui, apie įvairaus masto bei pobūdžio balius, baliukuš ir pabaliavojimus...).

Taip pat linkėtina mūsų menininkams, kad jie nusileistų iš aukštybių ir sukurtų dailės darbų, vertų papuošti lietuvių namus, atskirą kambarį ar sieną.

Beliėka tikėtis, kad mesta mintis taps kūnu ir pavirs nauja talka lietuviųbei kelti, gaivinti, ugdyti bei stiprinti.

Münchenas, Vokietija

J. Sakalas

"LIETUVIŲ DIENOSE" GAUNAMOS KNYGOS

RINKTINĖS MINTYS. Sudarė kun. dr. J. Prunskis. Žymiųjų pasaulio žmonių — mokslininkų, menininkų, vadų, valstybininkų ir kt. pasakymai, aforizmai. Neišsemiamas turtas paskaitininkams. 326 p. Nominalinė kaina \$4

VYSKUPAS IR VELNIAS. Rašytojo Igno Šeiniaus pomirtinis naujų apysakų rinkinys. Apie 200 psl. Kaina \$3.00

SMULKIOJI TAUTOSAKA. Sudarė J. Mingirdas. Lietuvių patarlės, priežodžiai, posakiai, surašyti abėcėlės tvarka. Tinka Lituanistinėms mokykloms. Kaina \$3.50

DAŽYTAS VUALIS. Pasaulio garsaus rašytojo W. Sommerset Maugham romanas, pagal kurį susuktas filmas "Septintoji nuodėmė" Lietuvių kalbon vertė Stp. Zobarskas. Kaina \$3

THE BATTLE OF GRUNWALD. Istorinis apysaka, laisvai į anglų kalbą versta ir gausiais komentarais aprūpinta dr. J. J. Bielskaus. Tinka jaunimui ir kitataučiams dovanoti. \$3.00

LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA. Lietuvos laimėjimai iki krepšinio meisterio Europos pirmenybių. Iliustruota. Sudarė A. Gustaitis. Tinka jaunimui. Kaina \$2.50

ŽAIŽARAS. Pasaka mažiems, teisybė dideliems. Parašė Daumantas Čibas. Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė. Kaina \$2.00

KETURKOJIS UGNIAGESYS. Parašė D. Brazytė-Bindokienė. Iliustravo Zita Sodeikienė Mažiesiems. Kaina \$2.00

ORDER BLANK

Please mail me the following books:

- Lithuania — Land of Heroes**
Price: \$4.75
- Crosses**
Price: \$4.00
- Dance of Lietuva**
Price: \$5.00
- The Battle of Grunwald**
Price: \$3.00
- Map of Lithuania**
* Wall map — \$4.50
* Map in book form — \$3.50
- Popular Lithuanian Recipes**
Price: \$2.50
- Leave Your Tears in Moscow**
Price: \$3.95
- The Balts**
Price: \$7.50
- The Evening Song**
Price: \$3.00
- The Forest of Anykščiai**
Price: \$2.50
- The Ordeal of Assad Pasha**
Price: \$2.00
- Vytautas The Great**
Price: \$3.00; hard cover \$4.00

Mail this order blank and your check to:

LITHUANIAN DAYS PUBLISHERS
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029

WORCESTERIO LIETUVIŲ BAŽNYČIA PASIPUOŠIA

75 metų sukakties iškilmėms

Pirmieji lietuviai Worcesterį

Yra žinių, kad pirmas lietuvis į Worcesterį atvykęs 1869 m.; jei tikrai taip buvo, tai pernai Worcesterio lietuviai sulaukė 100 metų, kaip jie gyvena tame mieste.

Pirmieji lietuviai apsidavę pas ūkininkus, o tik vėliau iš ūkininkų persikeldavę į miestą. 1879 m. į Worcesterį atvykęs Štremeikis, o po dviejų metų Stasys Kupstas. Pastarasis buvo vedęs prancūzų. Tai pirmoji mišri ir iš viso pirmoji lietuvių šeima Worcesterį.

Pirmieji Worcesterio lietuvių pionieriai buvo trys Kupstai — Andrius, Stasys ir Vincas, — Jokubas Botinas, Jonas Kraipavičius, Juozas Gražulis, Tomas Migauskas, Mykolas Jaroševičius ir kiti. Jų buvo dar nedaug, bet jie visi laikėsi vieningai ir rūpinosi, kaip nelaimėje galėtų padėti viens kitam. Tam tikslui įsteigė pirmą Worcesterio lietuvių organizaciją — Šv. Juozapo pašalpinę draugiją, kuri veikė apie dešimt metų.

Steigiama sava parapija

1891 metai yra minėtini Worcesterio lietuvių istorijoje. Tų metų sausio 18 d. įsteigta Šv. Kazimiero pašalpinė draugija, kurios iniciatyva suorganizuota lietuvių parapija, ir tais metais pirmą kartą iš New Yorko aplankė lietuvis kunigas Andrius Juodišius išklausti velykinės išpažinties, sustiprinti juos dvasiškai ir moraliai.

1894 metų vasaros pabaigoje kun. A. Juodišius atsivežė tik ką išventintą Seinų vyskupijos kunigą Juozą Jakštį. Jauno kunigo at-

vykimas paskatino lietuvius organizuoti savo parapiją. Kitą sekmadienį Šv. Kazimiero draugijos narių susirinkimas, įvykęs pas draugijos pirmininką Tomą Migauską, nutarė steigti lietuvių parapiją Šv. Kazimiero vardu. Susirinkimo išrinkta delegacija du kartus lankėsi pas Springfieldo (Mass.) vyskupą Tomą D. Beaveną su prašymu leisti steigti lietuvių parapiją Worcesterį, bet vis be sėkmės. Tik trečią kartą nuvykusi delegacija su kun. J. Jakščiu tiek laimėjo, kad vyskupas sutiko leisti steigti parapiją su sąlyga, jei po prašymu pasirašys bent 300 asmenų. Po prašymu pasirašė ne tik visi suaugę ir vaikai, bet buvo surašytos ir tos pavardės žmonių, kurie dar laivu plaukė į Ameriką. Surinkta arti 400 parašų. Leidimas buvo gautas. Pirmos pamaldos atlaikytos 1894 m. spalio 21 d. Ši data žymi Worcesterio liet. parapiją kaip seniausią Naujosios Anglijos lietuvių parapiją. Tai pačiais metais yra įsteigta ir Waterburio Šv. Juozapo parapija, bet ji suorganizavo tik apie Kalėdas, t. y. pora mėnesių vėliau.

Iki 1895 metų rudens, kai buvo pastatyta sava bažnyčia, Worcesterio lietuviai buvo prisiglaudę pradžioje pas airius, o vėliau pas prancūzus Notre Dame bažnyčioje. Pirmoji bažnytėlė buvo kukli, medinė.

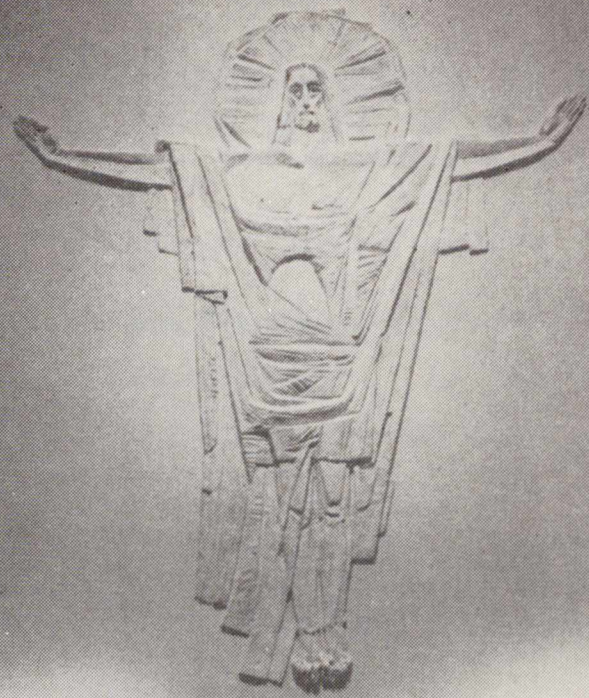
Atvykus daugiau lietuvių, esamoji bažnyčia jau buvo per ankšta. Kun. J. Jakščio iniciatyva 1903 m. nupirktas gretimais žemės sklypas ir pradėta statyti mūrinė bažnyčia. Tų pat metų lapkričio 8 d. buvo užbaigtas rūsys ir pradėtos ten laikyti pamaldos. Naujos nuosavybės įsigijimas ir rūsio pastatymas pa-

Worcesterio Šv. Kazimiero parapijos 25 metų jubiliejaus pokilio metu šventinio žodį sako Worcesterio burmistras John Shea. — Iš kairės į dešinę sėdi: dail. V. K. Jonynas, atlikęs visus bažnyčios atnaujinimo ir papuošimo meno darbus; vysk. V. Brizgys, parapijos kleb. J. Jutkevičius, Worcesterio diocezijos pavyskupis T. Harrington ir kongresmanas Harold D. Donohue. Foto V. Maželis

Banquet during the 25th anniversary ceremonies of the Worcester St. Casimir parish; the speaker is mayor John Shea.

LIETUVIŲ DIENOS, SAUSIS, 1970

Vysk. Harrington, lietuvių kunigų asistuojamas, laiko pamaldas Worcesterio Šv. Kazimiero atnaujintoje bažnyčioje, minint 75 m. sukaktį.

Holy Mass celebrated by Bishop Harrington at 75th anniversary of Worcester's St. Casimir parish church.

Visos šiame ir 12-13 puslapiuose foto nuotraukos — V. Maželio

reikalavo didelės paskolos, kurią parapija sunkiai pakėlė, bažnyčios statyba sustojo.

Kun. J. Jakštys rūpinosi ir materiale parapijų gerove: prie jo įsisteigė visa eilė draugijų ir jo iniciatyva įsteigtas lietuvių piliečių klubas, kurio nuosavybė šiandien siekia pusės milijono dolerių vertės.

1908 m. kun. J. Jakščiu išvykus, nauju klebonu buvo paskirtas kun. Julius Radzevičius, po trumpo laikė jį pakeitė kun. Vincentas Bukaveckas. Nei pirmasis, nei antrasis klebonai nepajėgė tęsti bažnyčios statybos ir pašalinti parapijos suirutės bei nepasitenkinimo dėl kun. J. Jakščio užtrauktos paskolos. Tai įvykdė 1913 m. atvykęs kun. Jonas Jakaitis.

Kun. Jono Jakaičio laikai

Jauno ir energingo kun. J. Jakaičio veiklos dėka buvo pastatyta mūrinė Šv. Kazimiero bažnyčia, rūsyje įrengta salė, atgavinta ir sustiprinta beirstanti parapija, pastatyta parapijos mokykla, fronte su Lietuvos Vyčių ir lietuvišku užrašu ŠV. KAZIMIERO LIETUVIŲ MOKYKLA. Kun. J. Jakaičio klebonavimo laikai Worcesterį sutapo su labiausiai pasireiškusia Amerikos

lietuvių kultūrine ir politine veikla. Jis iškilo ne tik savo parapijoje kaip vadovaujanti visai lietuvių kolonijai asmenybė, bet pasireiškė ir kaip vienas iš didžiųjų visos Amerikos lietuvių veikėjų. Kun. J. Jakaitis suorganizavo Pilnųjų Blaivininkų kuopą, vyčių, Moterų sąjungos skyrių, Darbininkų sąjungos skyrių ir visą eilę religinių organizacijų. Įvairiomis rinkliavomis Worcesterį atsikuriančiai Lietuvai jis surinko virš \$60,000, pats paaukojęs tūkstantinę. Worcesterio lietuvių nupirko Lietuvos Paskolos lakštų už \$130,000 (yra tvirtinančių, kad už \$150,000), gi pats kun. J. Jakaitis pardavė paskolos lakštų už \$30,000. Du kartu lankėsi pas JAV prezidentą Hardingą su prašymu pripažinti Lietuvą de jure. Vadovavo lietuvių delegacijai pas prezidentą Wilsoną.

Kun. J. Jakaitis rūpinosi ir tautiečių švietimo reikalais: tik ką atvykęs suorganizavo vasarinę mokyklą, klierikus studentus pakviesdamas mokytojauti. Vasarinė mokykla veikė iki 1924 m., kada buvo atidaryta reguliari parapijos mokykla. Mokytojomis pakviestos Šv. Kazimiero kongregacijos seserys. Suaugusiems buvo įsteigęs vakarinius kursus, kuriuose ir jis pats dėstė lietuvių

Nukelta į 12 ir 13 psl.

švarius nudėvėtus puspadžius... Netruko ir paveikslų: ant lentų sumesti maisto likučiai, apverstos peleninės, apkandžiotas kumpis, simbolizuojas moterį... Dar vienas paveikslas vaizdavo atplėštą burną ir atsipalaidavusioje dantų protezėje kyšančius galsvus makaronus.

— Gero apetito! — šūkteli istoriko Jauniaus žmona ir pasipurčiusi įmeta į krepšelį savo pradėtą valgyti obuolį.

Autobusas lyg sustoja; staiga vėl trūkteli. Sumėlynuoja ežerų atspalviai. Pranyksta berželių rikiuotė. Erdvilas tęsia toliau:

— Ir visuose kampuose rimtai diskutuojančios studentų grupės, policija, budėtojai... — Be reikalo sau mindžiojate kojas, — pasakiau, praeidamas pro šalį, — niekas čia tokio šlamšto nepalies...

— Ne dėl palietimo saugome, — atvirai prisipažino vienas budėtojų, — bet jau buvo čia tokių, kurie grasino smulkiai suskaldyti visą meno galeriją...

Bijota labai atsargiai įsiterpia:

— Nesu aš modernaus meno srities žinovas ir, be abejo, būtų pravartu ta kryptimi neišsireikšti, tačiau man pradeda maištauti mintys, pagalvojus, kad šioji karta savo kūrybai įkvėpimo ieško šiukšlynuose, paplavų kibiruose arba rūsiuose.

Dabar autobusas tikrai sustoja ir, kol susivokiama, kas atsitiko, šoferis visus perrėkia:

— Tai ne mano kaltė, pone direktoriau. Aš jums sakiau: imkime tą naują mašiną. Bet ka — gimnazija, reiškia, ne finansų ministerija... Tuos kelis kilometrus suvirškinsime kainą nors, tai dabar, val..

Direktorius, pašokęs iš savo vietos, ginasi:

— Tamsta pats užtikrinai, kad nors ir nepatogiai, bet laiku pasieksime tikslą.

— Pasiiekt tai pasiekėm, bet pietų aš niekam negarantuojau. Reikia būtinai surasti mechaniką.

“Tai kas atsitiko?” “Kur mes dabar esame?” “Kažka? Gazo vamzdžiai?.. Tai gal kuris iš mūsų?..” “Ne, ne, jeigu jau esame miestelyje, tai atsiras ir garažas, ir mechanikas.”

Balsų variantai lyg spalvotos reklamų šviesos: sužėri, prigęsta, blykčioja į šalis, vėl nugrimsta savyje, kad paskui vaivorykštėmis pabertų spalvas.

Šoferis atplėšia autobuso duris:

— Labai prašau, gerb. ponios ir ponai. Tik atsargiai! Aš pasistengsiu viską sutvarkyti... Gal kokią vieną kitą valandėlę...

Vieni grupuojasi, kiti dar svarsto, kuriuo keliuku geriau pasiekus už kalniuko esantį miestelį. Direktorius Giesmė kuone jaudindamasis kiekvieną prisiekdinėja neužsukti į joki restoraną — esą dar kokie 30-40 kilometrų, ir visų laukia iškilmingi pietūs su gėlėmis ir staigmenom. Taip pat ir nakvynė esanti visiems parūpinta ir nėra priežasties prarasti gerą nuotaiką. Žinoma, to niekas ir negalvojo.

Šviedrys, tarytum magneto traukiamas, atsiranda šalia Gundos. Kokia puiki ji šiandien! Jos akyse mėlynuoja ežerų atspalviai. Juda vėjuje gelsvų plaukų garbanos. Vasarinė suknelė pražydusi laukinėmis pievų puokštėmis, o ant saulės nuglostytų rankų — dvispalvė gintarinė apyrankė. Šviedrys nejaučia negailestingos saulės šilumos. Jo galva lyg apsvaigusi... Širdyje žingsnis į žingsnį kartu keliauja šimtai pavasarių...

Gundos šviesios akys linksmi blykčioja, ir ji, nieko nepaisydama, kartas nuo karto išsitraukia iš rankinuko koki saldainį ir šel-
Pabaiga nukelta į 10 psl.

Remigijus Bičiūnas (g. 1948)

PROLOGAS

(Iš “Also sprach Eliaarchus”)

**Tezės argumentai nuogesni.
Keiksmi už durų tuštesni.
Velnio pragariškas juokas.**

Kuriam šuliniui pritrūko vandens?

**Žemės iškapotas kūnas —
gaisrų ir bombų randai,
įkarštis,
juoda,
riksmas
ir jautrių širdžių žaizdos.**

Jurgis Bradūnas (g. 1949)

SENAS KLUONAS SAULĖTĄ VIDUDIENĮ

**Saulės spinduliai skverbės
pro dulkėtą, sausą plyšį,
nušviesdami surūdijusią vini.**

**Išdžiūvus lenta įskilo
lyg plono stiklo klodas,
nulūžo sutrūnijusi tyla,
ištirpdama liepsnų sukuryje.**

Indrė Damušytė (g. 1946)

GATVĖ

Tuščia.

Vėlu.

Gatvėje viena einu.

Šviesos mirkčioja man žalsvai.

Pralekia mašina;

Matau jos raudoną taką.

Mano žingsniai,

Tarsi šūviai tylumoj,

Atsimuša nuo metais pajuodavusių sienų.

Tiktai aš, naktis ir gatvė.

Tiktai tiek.

Ne.

Tiktai aš, naktis, gatvė

ir Tavo veidas prieš akis.

O kažkur už lango

Girdžiu radiją ir džazą.

Kęstutis Gaidžiūnas (g. 1939)

NAKTIES GĖLĖS

Žvakių liepsna

Spindi lyg puokštė

Geltonų rožių.

ŠEŠĖLIAI

**Kudloti nakties šunys —
juodi šešėliai glaudžiasi
prie kaimo triobų.**

Marika Kvietkauskaitė (g. 1946)

VIENA

Duok man saulėleidžius

vieną po kito —

degina mane teisybės spinduliai.

Duok man naktis ir užmerktas akis —

aš jau per daug mačiau.

Paleidau savo jaunus sapnus

su drebančiom rankom...

Aš sėdžiu viena,

Dieve mano.

JAUNOJI

POEZIJA

Iš antologijos “Tiltai ir tuneliai”

Mirga Pakalniškytė (g. 1948)

AERODROME

Pro juodą langą žerinti akis.

Blizgantis sparnas.

Už plataus koridoriaus,

Už madingų moterų ir už šypsnių,

Už rankų padavimų ir už prabangiškų suve-

Per režiantį pranešėjos balsą /nyru

Tavo sudiev.

Teresė Pautieniūtė (g. 1945)

INDAS

Nei akmuo,

nei dirva

šis prastas minkštas molis,

kurį palietė žmogaus ranka.

**Bet ugnį subrendo jo kietumas,
o rato posūky formos pilnuma.**

**Ir žemės dalis,
nepastebėta ir bevertė,
tapo indu,
kūrėjo paskirtu
laikyti vandens ir vyno paslaptį.**

Ramunė Sakalaitė (g. 1952)

JAUNYSTĖ

**Siela mano
ieško.
Klaidžioja ji**

**ir
viena
migloj.**

**ne
viena
ir viena
dykumoj;
klaidžioja ji
ne viena**

**Siela mano
ieško
taikos
siela mano
ieško
tiesos.**

Laima Švėgždaitė (1947)

RUDENS PASLAPTIS

Vargiai į dienos galą vasara dar nusitęs:

Ant žolės jau gelstantys lapai,

Ant lango vabzdžiai

Paskutinius poterius kalba.

Kažkas nematomo baigiasi,

Kažkas iškelduoja paukščio sparnuose...

Bet kažkas vėl gimsta lapo drebuli

Ir man vėl prižada išduoti naują paslaptį.

Aldona Zailskaitė (g. 1945)

1.

(Iš “Mitologinis triptikas”)

Plūkau gulbės

Juodame stikle,

Nirsta nendrės

Mėnesienos nušviestoj nakty.

Balto pūko gulbės

Juodų perlų akimis.

Atkelta iš 9 psl.

miškai ikiša Šviedriui į burną... Eidama šalia, panelė Nekrošiūtė šypsosi paslaptingai... "Na, tegul sau."

Čia pat, netoliese, miestuko pakraštyje, senų medžių pavėsyje jie užtinka nedidelę svetainę. Mažyčiai apskriti staliukai, patogios kėdės ir spalvoti saulės skėčiai. Nuo plačios terasos matyti plotas melsvo ežero, kurio pakrante gana lėtai prašliaužia traukinys.

Svetainės savininkas labai draugiškai pasveikina grupę ir neslepia savo pasitenkinimo, kai visi vyrai ir dalis moterų užsisako alaus ir nenuobodžios arbatos.

Gunda taip pat geria alų, ir Šviedrys veltui ją mėgina įtikinti, kad kaitrią dieną alus gerokai apsvaigina. Bet Gunda tik juokiasi ir šypsodama įpila alaus putų į jo limonado stiklą. Toks jos vaikiškas naivumas Šviedriui jau lyg ir įprastas. Gunda juodviejų draugystėje nekartą yra iškrėtusi įvairiausių išdaigų, prie kurių jis gana ilgai negalėjo priprasti, bet dabar...

Direktorius Giesmė patenkintas. Kažkas atnešė iš šoferio žinią, kad už "geros" valandos bus galima toliau važiuoti. Esą, autobusui nedaug ko tetrūkę (kaip kad jis sakęs)...

— Gal perbėgtumėm per miestelį, — pasiūlo Gunda. — Dar valandą besėdint ir kojos sustings.

"Puiki idėja." "Nebūtinai į miestelį, ir ežeras čia pat, galima pamerkti įkaitusias galvas." "Aš nė iš vietos! Tokio alaus niekur nerasiu." "Mano mieli ponai, tik prašau per daug neišsiblaškyti, kaip jau žinome, autobusas..." "Einam įsitikinti, gal šoferis norėjo tik migtelėti kokiam pavėsy..."

— O kaip mes, Gunda? — švelniai klausia Šviedrys. — Prie ežero ar į miestelį?

— Man vistiek, kad ir į mišką. — Ji šelmiškai juokiasi. — Ne, ne, tik neišsigąsk, mielas! Aš su Nekrošiūte geriau čia lūkterėsiu. Mums per šilta kur nors bėgioti.

Šviedrys neramiai barškina į staliuko paviršių. Užmoka kelneriui už alų ir limonadą ir pats sau sprendžia: "Pasilikti prie Gundos ar pasekti kolegas, kurių daugumas jau pasuko miestelio link? Ir ką bekalbėti su Gunda, kai priešakyje nuolat šaiposi panelė Nekrošiūtė?!"

— Direktorius, rodos, nori manęs kažko paklausti, tai aš ta proga...

— Gerai, gerai, tik gal jau nusivilktum švarką? Kiti taip pat čia paliko — toks karštis!

— Man tas karštis netrukdo. Egzaminuojant esti nepalyginamai šilčiau...

Gunda šypteli ir akimis lydi sužadėtinį, iki jis pasuka į dulkėną, pilką, saule nulietą vieškelį.

Grupė jau gana tolokai. Vos begalima viena nuo kito atskirti. Norint juos pavyti, reikėtų gerokai pasiskubinti. Saulė tarsi raudonai įkaitintas apskritas geležies gabalas, grasiņas netrukus nukristi ant galvos. Šviedrys nusišluosto prakaitą, atsėdėda čia pat ant pirmo pasitaikiusio pakely akmens ir žiūri į netolimą ežerėlio pusę: "Jis Gunda vėl paliko vieną; ne, su panele Nekrošiūte. Vistiek — gal geriau būtų buvę pasilikti prie Gundos (nors ji, žinoma, ir nevisiškai viena). Bet gal dabar ji nusiminusi galvoja: "Šį vakarą, o gal jau net per pietus, direktorius Giesmė iškilmingai visiems praneš apie sužadėtuves... o jis ramiai sau pasitraukė... ją palikdamas draugės globoje... Netaktiškas

nesusipratimas! O Gunda juo taip susirūpinus, visą laiką tokiom meiliom akim į jį žiūrėjo... Grižti! Jai paaiškinti, kad jis tik persidirbęs, kad jam išdrikusios mintys, kad toks jo išsiblaškyimas, be abejo, yra smerktinas (į autobusą jis taip pat pasivėlino)..."

Šviedrys beveik išsigandęs pašoka nuo akmens, nusivelka švarką ir, ant pečių jį užsiimęs, skuba svetainės link.

Medžių pavėsyje, kur jie sėdėjo, stovi tik tuščios kėdės ir staliukai. Taip pat ir plačioje terasoje, po saulės skėčiais, nebesėdi nei Gunda, nei panelė Nekrošiūtė; tik kažkokia nepažįstama jauna pora nerūpestingai laižo ledus, ir kelneris, į baltą švarką įlindęs, rankioja nuo staliukų tuščius butelius ir stiklus.

Šviedrys stovi terasos viduryje ir, nuo saulės ranka pridengęs akis, dairosi į visas puses.

— Ar ieškote panelių? — klausia praeidamas pro šalį kelneris ir, nelaukdamas atsakymo, šypsodamasis greit priduria: — Čia joms buvo per šilta, suprantama, jos troško bent pusvalandį kur nors prigulti, tai šeimininkas ir pakvietė į savo kabinetą, suprantama... Ten yra plati sofa ir vėsu, galės pailsėti.

— Labai draugiška iš šeimininko pusės, ačiū.

Gal tamsta taip pat norėtumėt prigulti? Mano kamara ten viršuje.

— Ne, ne, dėkui, aš prisėsiu čia kur nors pavėsy, be to, manau, netrukus atvažiuos mūsų autobusas mūsų paimti.

Šviedrys grįžta į svetainės sodelį, bet čia pasilikti lyg ir nepatogu; atsisėdus prie staliuko, bematant ateis kelneris su gėrimais, o jis troškulio nejaučia, tik kaitrios dienos nuovargis užgula krūtinę. Jis pamato prie namų sienos atremtą nedidelį suolelį, viršum jo pusiau pravertas langas. Čia pat stovinčių medžių šešėliai skleidžia puikų pavėsį ir, tikriausiai, niekas nieko prieš tai neturės, jeigu jis ant to suolelio truputį snustels. Čia visi tokie draugiški, gal jo net nepastebės. Priėjęs atsargiai sėdasi, patogiai ištiesia kojas ir užsimerkia... Bet tuo pačiu metu iš netolimo, pusiau praverto lango, pasigirsta balsai ir juokas... "Gunda! Be abejo, tai ji! Ir tasai panelė Nekrošiūtė kikenimas! Tai, va, kaip juodvi ilsisi... Na, palaukit!"

Ji pagauna staigus noras abi išgašdinti. Gunda pokštams visada nusiteikusi, taigi, jis prislinks prie lango ir pro atvirą plyšį pamazū įkiš savo ranką... "O gal paimti tą, prieš akis gulintį, nulūžusią medžio šaką, labai panašią į šliaužiantį žaltį?... Bet gal geriau ne, užteks ir rankos, bus ir taip klyksmo ir juoko..."

Jis beveik pamiršta kvėpuoti ir, slinkdamas arčiau, vos jaučia savo žingsnius. Šelmiškas džiugesys iškreipia jo lūpas... Dabar gana aiškiai jis išgirsta savo vardą... "Tai ką jos ten apie jį?" Vėl juokas. "Gal dar minutę lūkterėti?"

Medžių šešėlyje jis tarytum sustingsta. Gundos balsas skamba dabar kažkaip kitaip; jam neįprastu ir negirdėtu tonu...

— Tai tu tikrai tikėjai?..

Panelė Nekrošiūtė:

— Pradžioje taip — buvai gerokai įtikinus, vis dėlto sužadėtuovės... šiandien ir... Vilmantas...

— Gaila, jos reikalingos, — Gunda ją nutraukia ir tęsia: — Taip pat reikės ir vestuvių... O Vilmantui dar nelaiikas... bet ateis ir jo eilė...

— Ar Vilmantas žino, kad šiandien?..

— Tai kaip nežinos! Dar vakar jis man

sakė, kad jo kвалitetai kitos rūšies...

Ciniškas juokas.

— Ir sakė: "Bet docentu aš niekada nebūsiu ir tokios sportinės mašinos kaip Šviedriukas niekadoms neįsigysiu..."

Panelės Nekrošiūtės balsas:

— O tu?

Gunda:

— Visai tos pačios nuomonės... Iš viso, — kalba Gunda, jos balsas nebepažįstamas: — Vyrus galima palyginti su automobiliais: norint pirkti mašiną, pirmiau patariama ją pavažinėti... iširti jos greitį, kaip motoras įsijungia, ar viskas čia pat po ranka... Tada renkamas automobilio tipas, dydis, klasė, komfortas. Vis dėlto tokia mašina turi tau tikti... Juk norima ja kokius dvejus trejus metus laimingai važinėti... Taigi, apsimoka tik geros klasės automobilis, kad vėliau, jį parduodant, beveik neturėtum jokių nuostalių...

Į žemę pabyra aštrių skeveldrų lietus; šviesios vasaros alpinančios vidudienio ugnys.

Šviedrys pasiekia svetainės terasą, kur je dabar pats savininkas kalbasi su ledus lažančia porele.

— Atsiprašau, ar toli čia geležinkelio stotis? — klausia jis labai tyliai.

— Šunkeliu per lauką penkiolika minučių. Savininkas žvilgteri į savo laikrodėlį ir priduria:

— Sekantis traukinys eina už gero pusvalandžio.

"Kokia laimė, kokia laimė," pats sau kartoja Šviedrys. Jis graibsto kišenėse parkerio ir užrašų knygutės. Susmunka prie sekančio stalelio ir, nors pirštai nesuvaldomai dreba, Šviedrys rašo greitai ir aiškiai:

"Esu pamiršęs labai svarbų šį vakarą posėdį universitete. Grižtu traukiniu į miestą. Prašau manęs daugiau nebelaukti ir visus labai atsiprašyti, ypač direktorių Giesmę."

Po to jis dar kartą kreipiasi į savininką:

— Tos dvi panelės tamstos kabinete besilsinčios... Kai jos atsikels...

Jis norėjo paaiškinti: "Panelei Gundai Kymantaitei tas raštelis", bet tik pasakė:

— Vistiek kuriai... perduosite. Ačiū.

— Savaimė aišku, bus padaryta ir, jeigu ponui...

— Šviedry, važiuojam! — nuo artimo vieškelio kažkas šaukia. "Gal Bijota, gal Erdvilas."

Iš tolumos atsiveja traukinio švilpimas. Jis krūpteli: "Nematyta, negirdėta; toks apsvaigimas... Ir kojos kažkaip atsisako tarnauti..."

Balsų artėja vis daugiau ir daugiau. Iš visų pusių juokas... pražiotos burnos, smalsiai pravertos akys... Dar minutė kita, ir visi pamatys jį, fiziką Šviedrį nuoga... visų burčių netekusį...

Apmaudu žybteli akvs, maištingai sudrešviedrį šunkeliu per laukus į stotį. Pagaliau... ba krūtinė, ir jau nematomos jėgos neša Traukinio ratai monotoniškai, beveik ramiančiai kartoja: Šviedry... Šviedry... švie... švie... dry... dry... š... š... š... ššš...

VASARIO 16-TOSIOS GIMNAZIJOJE

Kaip kūrėsi ir augo mūsų fizikos kabinetas

Rašo gimn. mokyt. S. Antanaitis

Vasario 16 gimnazijos fizikos kabinetas pradėta kurti 1952 metais DP stovykloje Diepholze, Vokietijoje. Pradžia, kaip ir kiekviena pradžia, buvo labai menkutė: pradėta nuo geležgalių, atliekamo metalinio laužo rankiojimo ir pn. Rinkta stovyklos gyventojų tarpe; bet vėliau imta ir supirkinėti menkesni objektai, kaip termometras, svarstyklės, — Diepholzo krautuvėse ir vaisti-

vaujama Zundės ir J. Glemžos, atsiuntė 1952-3 metais eilę fizikos mokslo priemonių, kurias ji buvo netikėtai aptikusi vienoje susilikvidavusioje vokiečių mokykloje; deja, aparatai buvo senos konstrukcijos, susidėvėję, tiesiog nepataisomas laužas; tačiau neturint geresnių, kai kas pavartota pamokoms (Šiame siuntiny, tarp kitko, buvo keli termometrai, keli reostatai, pyromet-

Vasario 16 gimnazijos mokyt. S. Antanaitis su savo klasės mokiniais.
Teacher S. Antanaitis of the February 16th Gymnasium with his class.

nėse ir didesni daiktai — specialiose firmose kituose Vokietijos miestuose. 1953 m. Miunchene nupirkta projekcijos aparatas su ekranu už 400 DM, elektros generatorius — už 95 DM, oro pompa, transformatorius ir t. t. 1952-3 m. fizikos mokslo priemonėms įsigyti išleista 1500 DM.

Buvo taip pat gauta dovanų daiktai iš atskirų asmenų ir organizacijų.

Evangelikų Sąjunga Šveicarijoje atsiuntė fizikos kabinetui apie 20 atskirų vartotų mokslo priemonių, tarp jų maža elektromotorą, telefoną, elektrinį generatorių ir kt.

Iš atskirų individualių aukotojų reikia pirmiausia paminėti J. Lukavičių, gyvenantį Australijoje. Šis dosnusis lietuvis savo iniciatyva, visai neprašytas, kelis kartus atsiuntė iš tolimos Australijos gimnazijai po kaletą daiktų; tarp jų gautas strauso kiaušinis, barometras, kai kurių radiaktyvinių medžiagų, opalo akmenukų, bumerangas ir kt.

Yra ir daugiau šių tų aukojusių fizikos kabinetui: Mansytė padovanojo mažą radijo aparatą; Kulvietis — elektrinių priemonių (amerikietišku); Brinkis — atsiuntė elektronikos dalių; Labanauskaitė paskyrė fizikos kabinetui savo pieštą Newtono paveikslą.

Vokietijos Krašto valdyba, vado-

ras, keletas senų manometrų).

Visi fizikos kabineto reikmenys buvo sukrauti Diepholzo gimnazijos viename mažame kambarėly.

1954 m. gimnazijai teko kraustyti iš Diepholzo į Huettenfeldą, kur Vokietijos Krašto valdybos buvo nupirkta namas — bendrabutis ir prie jo nemažas, apie 4,5 ha sklypas. Gimnazijos patalpai buvo pastatytas barakas, sumontuotas iš senojo barako dalių; (Šį baraką nupirko Kr. valdybos narys Glemža kartu su direktorium Giedraičiu netoli Hamburgo.). Atsikraustę su visais rakandais į Huettenfeldą, turėjome konstatuoti, kad trūksta kambarių net kai kurioms klasėms, tai ką jau bekalbėti apie daiktus! Tat fizikos kabinetą reikėjo sunešti į palėpę, III aukšte, šalia dūmtraukio. Tik po dviejų metų laiko fizikos kabineto daiktus galėjome perkelti į vieną iš klasių.

1955 m. vėl gavom lėšų naujoms mokslo priemonėms įsigyti. Amerikietiška organizacija "Care Mission", padedant kun. prel. J. Končiui, suteikė gimnazijai 1325 DM pinigais. Priemonės buvo nupirktos Herold's firmoje Bad Godesberge.

Po metų ar kitų, ta pati "Care Mission" paaukėjo gimnazijai dar 2000 DM sumą, už kurią vėl nu-

pirkta reikmenų net trijose firmose. Šiuo atveju įsigijome ypač vertingų aparatų, kaip telegrafą, teleskopą, teluriumą, fizikinę švytuoklę ir k.

Dar vėliau iš Vokietijos Pabėgėlių Ministerijos, vadovaujant prof. Oberlaenderiui, gavome apie 2000 DM mokslo reikmenims įsigyti. Už tuos pinigus įsigijome turbinų, motorų modelių, Magdeburgo pusrutulių, įvairių optikos priemonių, žmogaus akie modelį ir kt.

1960 m. papildyti fizikos kabinetui iš turimų gimnazijos lėšų buvo paskirta apie 6000 DM. Įsigyta žemo dažnumo stiprintojas, mikrobangų siųstuvas ir priimtuvas, universalinis aparatas srovės stiprumui ir įtampai matuoti ir kt.

1965 m., kai buvo pastatyti nauji moderniškai gimnazijos rūmai Huettenfelde, ir buvę barakai nugriauti, Vakarų Vokietijos Centrinė Vyriausybė kartu su Badeno-Wuertembergo krašto vyriausybe asignavo fizikos kabinetui apie 2400 DM. Už šiuos pinigus įsigyta nemažas skaičius smulkesnių ir stambesnių mokslo priemonių, reikalingų fizikos mokslui eiti aukštesniojoje mokykloje Vokietijoje, ypač elektros ir optikos srityje. Įsigijome, tarp kito ko, optikos bėgius, eksperimentavimo žibintą, optinį diską, transformatorių su lygintuvu, elektros tinklo priemonę, šilumos spinduliuotoją, Kundto vamzdį, garsiakalbį ir daugiau reikalingų daiktų.

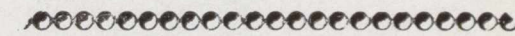
1969 metais gauta dovanų aparatai iš vokiškos firmos Frankfurte "Elima". Ši firma gamina įvairius elektrinius matavimo aparatus; dovanos gautos paprasto asmeniško kontakto būdu. Čia buvo ampermetrų, volmetrų, termometrų, daugiau tinkamų ne mokyklos, bet technikos reikalams (Jų vertė apie 2,5 tūkstančio DM).

Dabar fizikos kabinetas užima gimnazijoje vieną didelį kambarį; yra jame 9 didelės specialios stiklinės spintos ir viena medinė.

Prie labai vertingų dalykų, kuriais fizikos kabinetas gali didžiuotis, priskirtina šie aparatai: teleskopas, keli mikroskopai, diaaparatas, elektros tinklo priemonė, stiprintuvas, mikrobangų siųstuvas ir priimtuvas, Atwoodo mašina ir kt. Pinigais kabineto vertė siekia 40 tūkstančių D markių. Iš šalies žiūrint, tų visų daiktų kaina gali atrodyti labai didelė. Bet reikia atsiminti, kad mokslo priemonės Vokietijoje yra labai brangios. Dalis priemonių jau susivartojusios, ir jos reikia išimti iš vartojimo bei išbraukti iš inventoriaus knygos, kuri tiksliai vedama.

Šiuo metu kabinetui reikia episkopo — projekcijos aparato paveikslams iš knygos nuimti, o gimnazijai — mokyklinio priimtuvo ir siųstuvo, elektronikos dalių, televizinio elektroninio vamzdžio, gero mokyklinio Roentgeno aparato, filmų aparato, aparato lazerio šviesai gauti, atomistikos priemonių ir panašių dalykų. Laukiame, kas paaukotų ar padėtų įsigyti.

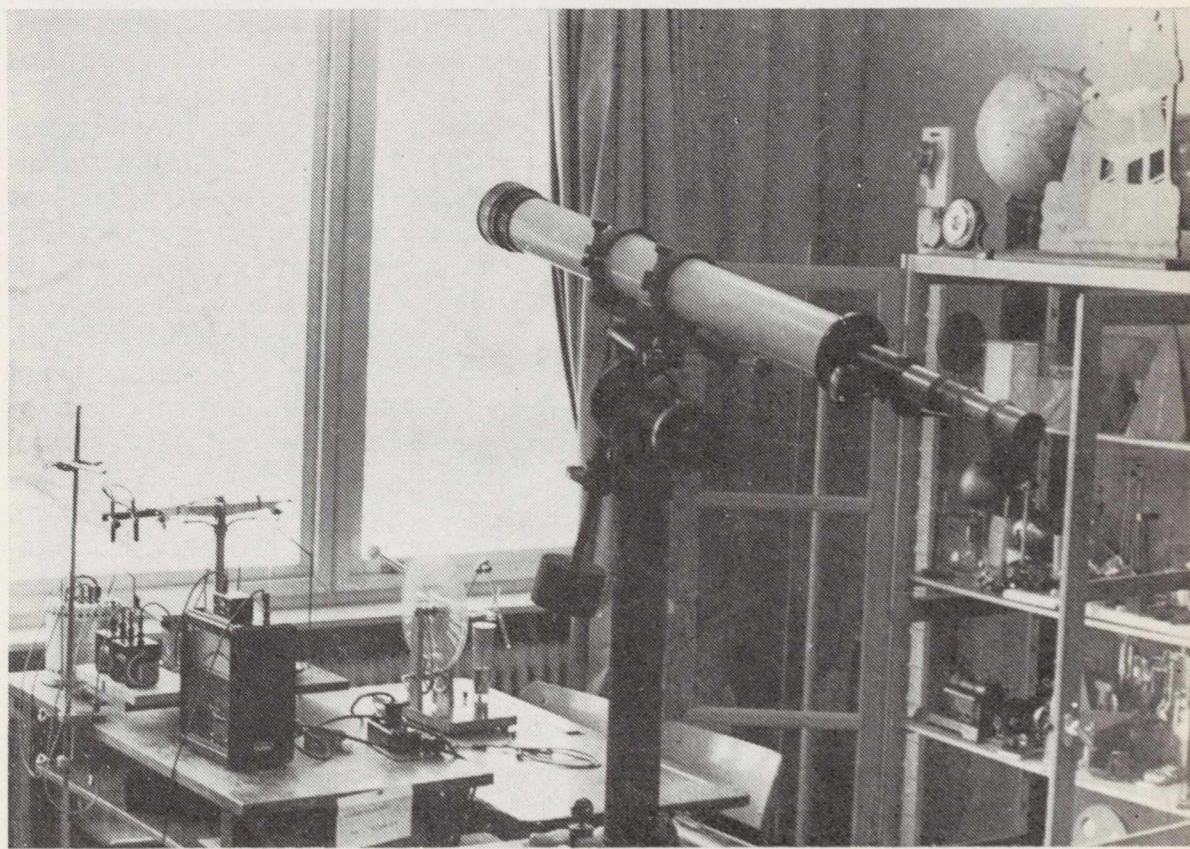
Mūsų gimnazijos jaunimas turi gyveniman išeiti pasiruošęs, kad galėtų toliau studijuoti, čia gavęs visus reikalingus fizikos mokslų pagrindus.

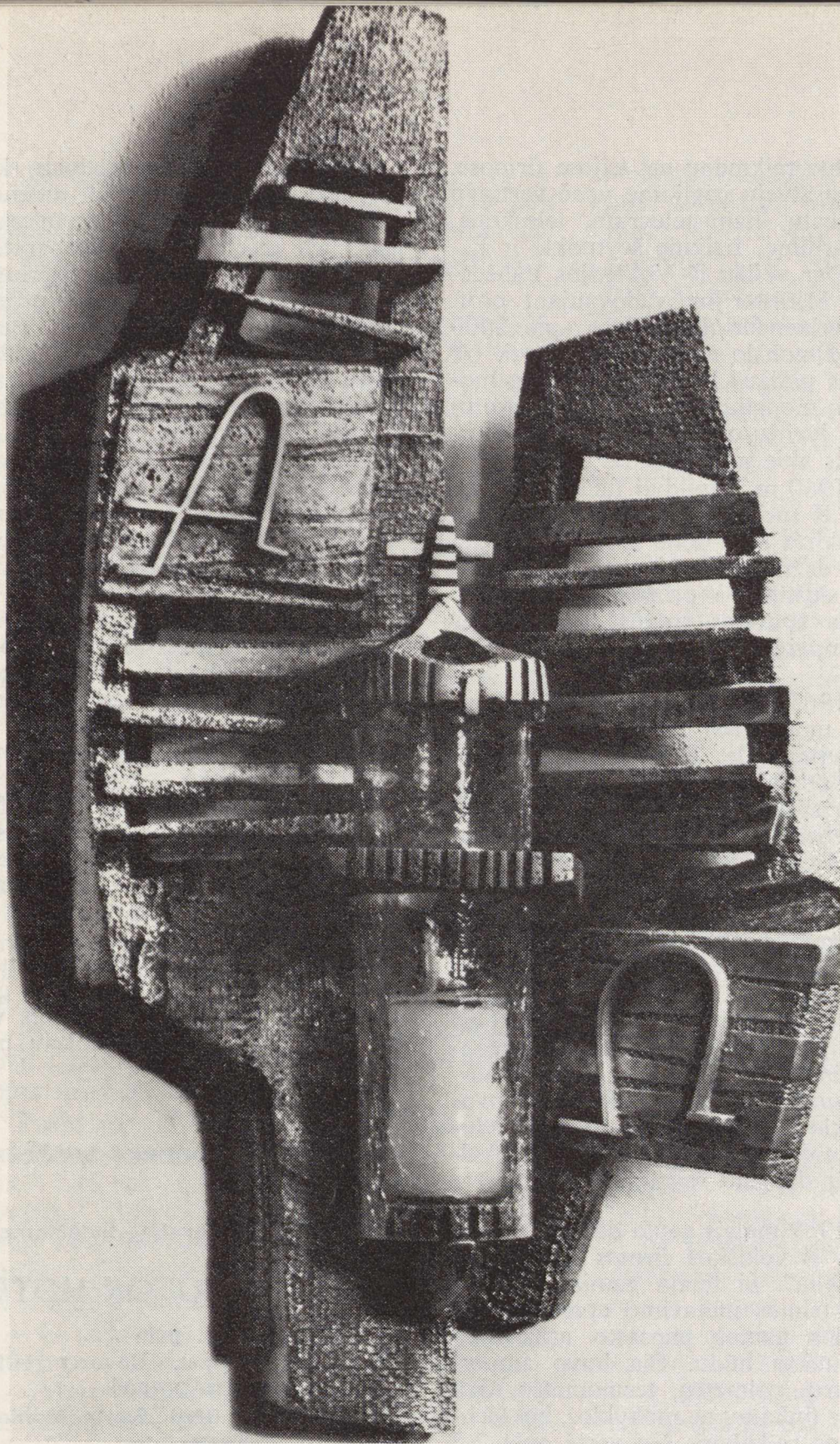
Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į

BEACON MOTOR HOTEL

Arti prie
Beach, Westwood, Beverly Hills
& Hollywood
3020 Wilshire Blvd. Santa Monica,
California
EXbruck 4-9144
Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje fizikos kabineto kampelis.
Cabinet of physics at the February 16th Gymnasium, W. Germany.

Amžina ugnis / Eternal flame.

Worcesterio lietuvių bažnyčia pasipuošia...

Atkelta iš 7 psl. kalbą, Lietuvos istoriją ir kt. Vakariniai kursai buvo perkelti į valdišką mokyklą ir išrūpinta tai mokyklai finansinė miesto parama.

Kun. J. Jakaitis daug kartų lankėsi Lietuvoje: pirmą kartą 1914 m., antrą kartą 1920 m., trečią kartą — 1927-27 m. buvo išvykęs sveikatos pataisyti; jį pavadavo kun. K. Vasys. 1919 m. atsisakė nuo klebono pareigų ir įstojo į Marijonų kongregaciją, kur irgi pasižymėjo savo darbais.

1925 m. padalino parapiją į dvi ir pietuose įsteigė "Aušros Vartų" parapiją; išvažiavimams ir gegužinėms 1923 m. nupirko parką, kurį pavadino Maironio vardu.

Kun. Augustinas Petraitis

Kun. J. Jakaičiui pasitraukus iš Šv. Kazimiero parapijos klebono pareigų, nauju klebonu buvo paskirtas kun. A. Petraitis, kuris tas pareigas ėjo iki mirties 1957 m. rugpiučio 30 d. Kun. A. Petraičio

laikai laikytini ramaus parapijos darbo laikotarpiu. Tuo metu buvo baigtos mokėti parapijos skolos, atlikti reikalingi pataisymai. Jo laikais paminėtas parapijos auksinis jubiliejus (1944 m.).

Kun. A. Petraitis buvo rūpestingas ir taupus parapijos administratorius. Iš mažų bažnyčios įeigos mokesčių ir metinių mokesčių jis sugebėjo sutaupyti didesnes sumas. Buvo sąmoningas lietuvis patriotas ir savo įsitikinimus ir mintis kiekviena proga per organizacijų susirinkimus ar švenčių minėjimus pabrėždavo. Ypatingai rūpinosi mokyklos lietuviška nuotaika. (Tik 1949 m. įvedė bažnyčioje anglų k. evangelijos skaitymą ir 1954 m. — pirmas anglų kalba pamaldas).

Parapijos lietuvišką veidą sustiprino 1949-1950 m. atvykę nauji ateiviai - karo tremtiniai. Jų atvykimui į Worcesterį daug padėjo Anelė Zubavičienė, kuri viena sudarė virš 100 sutarčių. Dėl skirtingose kultūros sąlygose brendusių tremtinių ir vietos lietuvių pradžioje pasireiškė tam

tikra trintis tarp senųjų ir naujųjų ateivių, bet laikui bėgant tie skirtumai išsilygino.

Kun. Jono Jutkevičiaus (Jutt) laikai

Šv. Kazimiero parapija ir vėl turėjo laimės gauti klebonu vieną iš didžiųjų Amerikos lietuvių veikėjų bei kovotojų už pavergtos Lietuvos išlaisvinimą. Jis yra Lietuvos Vyčių garbės narys, Lietuvių Komisijos karbės pirmininkas, aktyviai reiškiasi Rezoliucijoms Remti komisijoje ir Lietuvių Bendruomenėje.

Perėmęs Šv. Kazimiero parapiją, rado daug taisytinų dalykų. Pirmiausia susidūrė su naujomis liturgijos reformomis ir šnekamąja kalba bažnyčioje. Nesant lietuviško mišiolio, pradžioje buvo laikomos visos pamaldos anglų kalba. LB pirmininko Pr. Stanelio ir Pr. Pauliukonio iniciatyva 1966 m. birželio 28 d. įvestos sekmadienį vienos lietuviškos pamaldos (10 val. p.p.), o nuo 1967 m. pradžios ir antros (7 v. rytą).

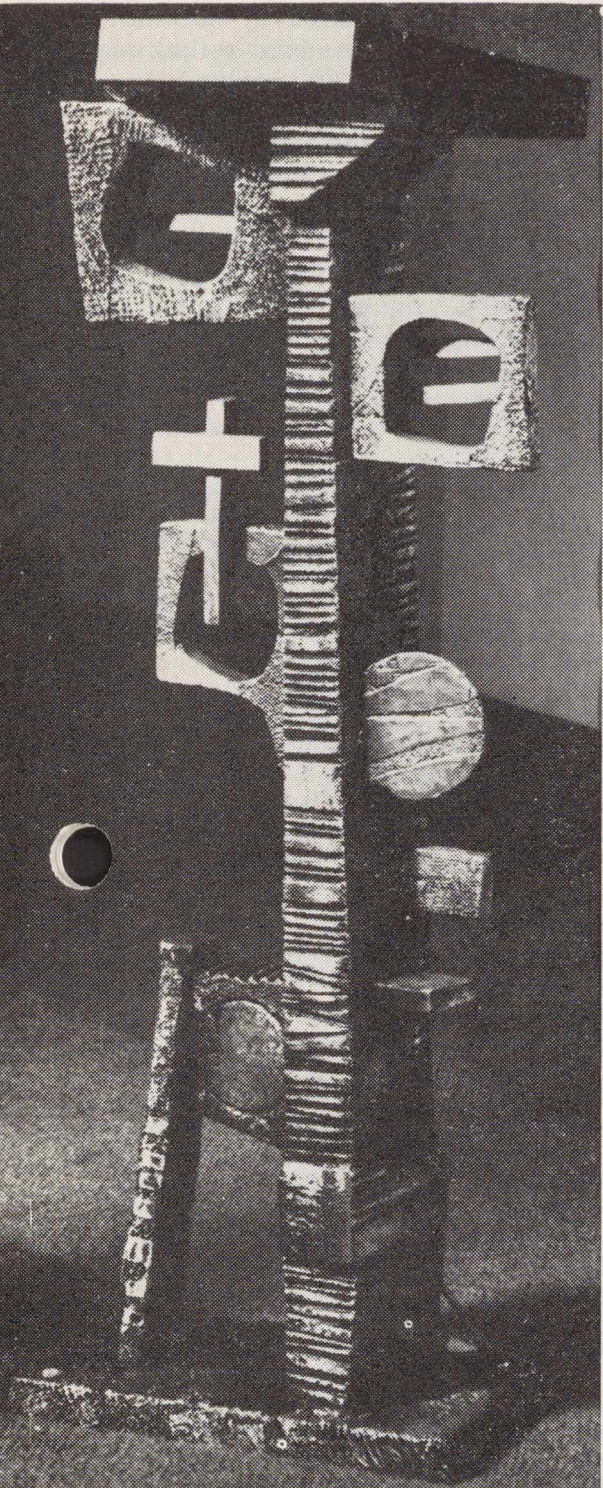
Bažnyčia buvo reikalinga pataisymo iš lauko ir viduje. Išorinis pataisymas buvo atliktas be jokių sunkumų. Vidinis pataisy-

mas-atnaujinimas susidūrė su vyskupijos liturgijos komisija, kuri reikalavo atnaujinimą atlikti pagal liturgijos reformų reikalavimus. Po ilgų derybų liturgijos komisija priėmė dail. V. K. Jonyno parengtą projektą. Pernai vasario mėn. pradėti atnaujinimo darbai ir spalio mėn. pradžioje užbaigti.

Bažnyčios vidus pertvarkytas pagal paskutinį bažnyčių dekoravimo stilių. Vidurinėje bažnyčios absidoje prisikėlusio Kristaus reljefas, kuris šviesų žaidime atrodo lengvas ir didingas. Altoriaus apačia iš masyvaus metalo, kurio priekyje dangiškos duonos simbolis — pelikanas savo krauju maitinąs vaikus. Pats altorius iš juodo marmuro. Dešinėje absidoje taip pat masyvaus metalo tabernakulas ir juod marmuro mensa. Šalia tabernakulo — dai. Treininės abstraktinis vitražas su Švč. Sakramento monograma. Virš tabernakulo kairėje pusėje reljefinės kviečių varpos, vynuodis ir žuvis, primenančios pirmuosius krikščionybės laikus. Kairėje pusėje krikštykla taip pat iš masyvaus metalo. Viršus trikampės kepurės

Krikštykla / Baptism vessel.

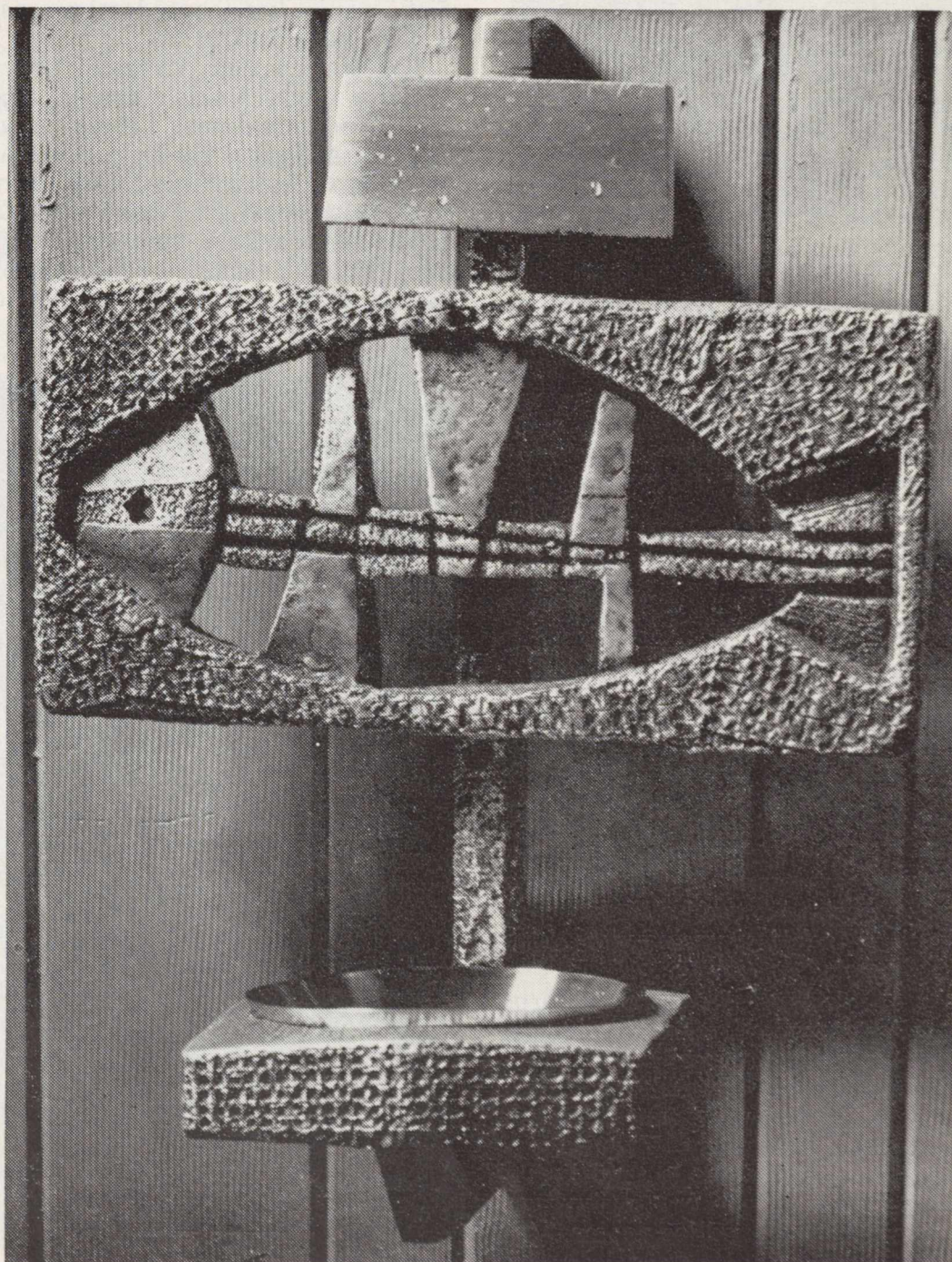
▲ Altorius ir žvakidės.
Altar and candle holders.

← Lektorių pultas.
Pulpit.

→ Švento vandens indelis prie bažnyčios durų.
Sacred water vessel at entrance to church.

Visi dailės darbai V. K. Jonyno.

▼ IV Kryžiaus Kelių stotis.
A Calvary station.

formos, jo kampuose įrašas: Vardan Dievo Tėvo — , ir Sūnaus — , ir Šventosios Dvasios — . Ant vienos krikštyklos Gedimino stulpai, ant antros — Vyčio kryžius. Priekinėje sienoje virš krikštyklos šv. Kazimiero reljefas, iškeltoje dešinėje laikas kryžių, o kairėje — leliją. Dešinės tolumoje Gedimino pilis, kairėje - šventasis lanko ligonius ir šelpia margšus. Prie kojų Lietuvos Vytiš ir karališkas vainikas. Altoriaus žvakidės irgi iš masyvaus metalo. Uždegus visas šviesas, bažnyčioje jaučiamas erdvumas ir lengvumas.

Iki šiol Worcesterio lietuviai galėjo didžiuotis kun. Juozo Jakščio įsteigtu Lietuvių Piliečių Klubu, turinčiu pusės milijono dolerių vertės reprezentacinius rūmus, kun. J. Jakaičio nupirktu Maironio parku, kuris tapo ne tik Worcesterio, bet ir plačios apylinkės lietuvių centru.

Dabar worcesteriečiai gali džiaugtis ir didžiuotis savo atnaujinta bažnyčia. Tai vienas iš šiolaikinio meno paminklų. Deja, kai kurie, ypač senesnieji, pasigenda bažnyčioje senųjų stovylių. Kaip ten bebūtų, visiems reiks prie naujo stiliaus priprasti.

Pr. Pauliukonis

Pernai metų poezijos knygos

Jau pusė sausio, o pernykščių metų data knygos vis dar rodo. Pasiskubinę apžvalgininkai išėjo su gerokomis spragomis. Bet dabar gal jau nebebus didelio stygio, jei vienos kitos pavėlavėlės ir nepaminėsime.

Praėjusieji metai, jeigu žiūrėsime į autorių ir į leidinių skaičių, teks pavadinti poezijos metais: išėjo bene 10 eilėraščių rinkinių, iš jų trejetas debutantų: V. Karosas — Poilsis ant laiptų, A. Baranauskas — Vyšnios ir pasaga, R. Vėžys — Raidės laiko griaučiuose. Kiti: iš anksčiau gerai žinomi ar bent ne pirmą kartą girdimi vardai: J. Sakalas — Pavojaus valanda; Pr. Lembertas — Tau, sesute, H. Nagys — Broliai balti aitvarai, Vl. Šlaitas — Aguonų gaisras, V. Bogutaitė — Lietus ir laikas, O. B. Audronė — Tik tau ir man, Beje, prie debutantų, kurie laukia kritikos žodžio ir pripažinimo, reiktų priskaityti antologijėlę "Tiltai ir tuneliai" kur su savo keilais eilėraščiais ir savo "credo" pristato 9 jauni autoriai, kurių jauniausia gimusi 1952 m. ir vyriausias — 1939 m. Štai jie: R. Bičiūnas, J. Bradūnas, I. Damušytė, K. Gaidžiūnas, M. Kvietkauskaitė, M. Pakalniškytė, T. Pautieniūtė, R. Sakalaitė, L. Švėgždaitė, A. Zailskaitė. (Apne šį debutą reiktų žodžio atskirai).

Dviejų autorių — V. Karoso ir Pr. Lemberto — knygos yra pomirtinės. Tai lyg ir savotiški paminklai. Į P. Lemberto, plačiai pagarsėjusios dainos "Tau sesute" autoriaus knygą sudėta visa, kas jo buvo atskirai išleista, pridėdant likusius rankraščiuose, o taip pat plačią kūrybos bei gyvenimo apžvalgą, bičiulių euloginius žodžius, šeimos ir kt. fotografijų pluoštą, paties autoriaus autobiografinį rašinį, žinių aipe kompozitorių panaudotus tekstus ir pn. Toks žmogaus ir poeto pristatymas, atrodo, labai tinka pomirtinės-paminklinės knygos pobūdžiui. Redakcinė kolegija atliko kruopštų knygų redakcijos darbą, o šeima ir bičiuliai gražiai padarė leidiniui duodami gražios knygos pavidalą.

V. Karosas (g. 1899) savo eilėraščių bandymų labai maža tėra spausdines; knygoje jį pristatydamas, J. Strolia, pats muzikas, daugiau kalba apie muziką ir šiaip kultūringą asmenį — poezijos vertinimą palikdamas kritikams ir skaitytojams. Knyga didelio formato, puslapiuose eilėraščių ilgos eilutės nusidriekia per visa puslapį, nelyginant Milašiaus elegijos. Mūsų poezijai neatnešdamas nieko naujo, autorius pasirodo turėjęs literatūrinį skonį ir gebėjęs pasinaudoti kitų laimėjimais.

L. Andriekus, išleidžias ketvirtą poezijos knygą, iš religinių meditacijų pasuka į istorinius tolius, siekdamas didžiųjų kunigaikščių metus bei spėdamas jų (Vytauto) godas. Visa suverdamas ant Vytauto asmens, poetas čia duoda tarsi lyrinę kunigaikščio stiprybės, nusivylimų bei karališkos tragedijos poemą. Vy-

tauto palikimo žodžiai atgauti prarastą "galybę jūsų širdyse" gali būti prasmingas ir šių dienų lietuvių kovų žodis.

H. Nagio rinkinys apima 1960—1966 m. tarpą. Autorius stipriai atsirėmęs į gimtąją lietuvišką dirvą, tačiau jo poezijos horizontalė toli nueina per daugelį kraštų, įvykių, geografinių vardų, gausiai geriant "kartų užsimiršimo vandenį" (39); didelė rinkinio dalis skiriama "draugams, kurie niekad namo nebegrįš" — Škėmai ir Mackui. Autoriui charakteringas eleginis kalbėjimo tonas, tautosakinės simbolikos įvaizdžiai, kilnus patosas, išskyras jį iš mūsų naujų "avangardo" autorių, kurie, kaip tyčia, nori pasirodyt per daug "natūralūs", nekilnūs, ir bent tuo skaitytoją šokiruoti (a la R. Vėžys).

Vl. Šlaitas, tas lietuviškasis Omar Kajamas, dar kartą aplanko skaitytoją, prisidengęs savo nepaprasto paprastumo toga, graudžiais žodžiais medituoja tėviškės ir pasaulio, momento ir amžinybės, dulkės ir Dievo kontrastais, išsakomais kukliomis miniatiūromis, liepsnojančiomis dideliu poetiniu gaisru.

A. Baranauskas — sodraus stiliaus beletristas, paskutiniu laiku periodikoje davęs gausybę originalių eilėraščių, ryškiai išsiveržiančių iš mūsų poetinės eilėdaros, į rinkinį, kurio debiutoja, tesudėjo maža dalį. Kaip Šlaitui brangus ukmergiškis dangus, taip Baranauskui suvalkietiškas Vilkaviškio peizažas yra neišsamiamas apmąstymų šaltinis.

Kiti autoriai, kad ir išleisdami po kelintą rinkinį, užsispyrusiai laikosi įprastinėje lygmenyje, nieiškodami nieko naujo, lyg nenorėdami prarasti savo nesurasto veido.

Kai sudeda visas knygas į kupečią, labai metasi į akis eilėraščių rinkinių "individualumas", kuris, pasatume, yra išlaikęs tradiciją nuo pat Mikuckio "Auštant" ir Fausto Kiršos "Aidų aidužių"... Viena knygelė kukli, net menkutė, spausdintė raidžių viršeliu, kita — milžiniškas blynas, kurio pašonėje Jono Aisčio "Sesuo buitį" būtų dėmesio neverta brošiūrėlė! Ir dar viena poezijos knygų ypatybė: kai kurių rinkinių kainos yra tokios aukštos, lyg apsaugojimui nuo didesnio skaičiaus pirkėjų (keturi ir daugiau dolerių). Tiesa, tie rinkiniai įrišti į storus kartono viršelius, aprūpinti aplankais, lyg leidėjai tuo garantuotų stabilumą ir amžinumą. Kokios ten autorių ar leidėjų intencijos bebūtų, vistiek norėtųsi, kad knygos bent savo kaina neatbaidytų skaitytojų, kurie ir taip jau nelengvai tiesia ranką prie knygos. (j. b.)

P. S. — Apie beletristiką, vaikams skiriamą literatūrą ir kitas knygas — kituose LD nr.

— Spauldoje buvo skelbta, kad spausdinami J. Augustaitytės-Vaičiūnienės ir Balio Augino nauji poezijos rinkiniai — į kurių metų balansą jie įeis, tuo tarpu dar nežinia.

LES AMIES DE MILOSZ

Milašiaus Bičiuliai — tokiu vardu yra sambūris, susidaręs Paryžiuje iš mūsų poeto Oskaro Milašiaus gerbėjų. Sambūrio garbės pirmininku yra Jean Cassou, o garbės komiteta sudaro: Gerard Baner (iš Goncourt Akademijos), prof. J. Baltrušaitis, Lietuvos Pasiuntinybės Washingtonne Patarėjas min. S. A. Bačkis, prof. Jean Delay (iš Prancūzų Akademijos) romanistas Claude Mauriac (François Mauriac sūnus) ir kiti žymūs rašytojai bei literatūros kritikai. Vykdomąjį komitetą sudaro: Jean Audard, pirm., Jean Douville, sekr. ir vyr. išdėninkas, ir Andre Silvaire, vicepirm.

Šios draugijos tikslas — suburti visus tuos, kurie pažino Milašių, ir tuos, kurie jo nepažino, bet jo raštuose randa dalykų, kuriais negalima nesižavėti.

Šis sambūris taip pat turi tikslą rinkti archyvinę medžiagą, liečiančią Milašiaus gyvenimą: rankraščius, korespondenciją, atsiminimus (asmeniškus ir jo draugų) ir kt. Numato įsteigti Milašiaus muziejų, Milašiaus vardo literatūrinę premiją; imasi garsinti jo kūrybą teatruose, per radiją, televiziją, parodose ir konferencijose. Taip pat rūpinsis jo kūrinių išleidimu ir skleidimu.

Vykdomasis Milašiaus Bičiulių komitetas prašo asmenis, turinčius Milašiaus laišku, rankraščių ar reikmingų dokumentų, rašyti šiuo adresu: 6, rue Jose-Maria de Heredia, Paris (7-e), France.

Nariai yra trejopi: aktyvūs, moka metinio mokesčio 10 frankų; donatoriai, moką 30 fr. (įstojamasis mokeskis 20 fr.) ir fondatoriai, moką 50 fr. (įstojamasis mok. 30 fr.).

Nariai gali naudotis lengvatomis, pirkdami papiginta kaina Milašiaus medalių ir jo knygas. (Užsakymai siunčiami Les Amies de Milosz sekretoriaus vardu anksčiau nurodytu adresu).

Pilnas O. Milašiaus raštų rinkinys, sudarytas iš 10 tomų, galima užsisakyti šiuo adresu: Edition Andre Silvaire: 20, Rue Domat, Paris (V).

- Tomų pavadinimai ir kaina:
- 1 ir 2. Poesie I ir II po 15,50 fr.
 3. Miguel Manara, Faust — 9,30 fr.
 4. Mephiboseth — 9,30 fr.
 5. L'Amoureuse Initiation 15,50 fr.
 6. Contes et Fabliaux —
 7. Ars Magna 15,50 fr.
 8. Les Arcanes 15,50 fr.
 9. Contes Lithuaniens 15,50 fr.
 10. Chefs-d'Oevres Lyriques 15,50 fr.

Be to, galima užsisakyti veikalus apie Milašių: A. Godoy — Milosz, le poete de L'Amour (18,70 fr.); J. Buge et A. Silvaire — O. V. de L. Milosz (9,30 fr.).

— Okupuotos Lietuvos spaudoje rašoma, kad numatomos lietuvių kalbininkų paskaitos JAV-se ir Pažiuje. Pensilvanijos universitete skaitysias filologijos fakulteto dekanas prof. dr. J. Kazlauskas, o "Sorbonos universitetas laukia lietuvių kalbos katedros vedėjo prof. dr. V. Mažiulio."

— Nuo 1970 m. Chicagos universitete (The University of Chicago) įvedamas lietuvių kalbos dėstymas. Profesoriumi Stankiewicz pavesta padaryti parengiamieji planai. Dėsty-

toju bus pakviesta vienas iš Chicagoje gyvenančių lietuvių kalbininkų. Išsirūpino ir pradžia reikalingą pinigų sumą (\$5000) paskyrė Lietuvių Fondo žmonės.

Jei Atsiras pakankamai studentų ir pasirodys, kad lietuvių kalbos dėstymas universitetui nėra nuostolingas, vėliau nebereiks šelpti.

Kalbos dėstymas bus pradėtas 1970 metų rudenį; studijuojantieji gaus pilnus kreditus. Studijuojantiems šį kursą LF numato ateityje skirti stipendijų.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

V. J. Bagdanavičius, MIC, **Kultūrinės gėlmės pasakose**. Keturių dalių tautosakinė-teologinė studija. II knyga. Daugelio globėjų variantai. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 1969 m. 358 psl. Viršelis ir ap-lankas V. Virkau. Kaina \$5.00.

Tai gilus filosofiškas literatūrinis veikalas, rodąs autoriaus platų apsisiskaitymą, originalų žvilgsnį, ieškant kultūrinių gelmių įvairių tautų pasakose.

Juozas Strolia, **Lietuvos Vyčio pėdsakais**. 1940-45 metų atsiminimai ir įspūdžiai. Chicagos Lietuvių Literatūros Draugijos leidinys. 1969. Adr.: 1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. 176 psl. Kaina \$2.00. Atspaudas iš "Naujienu" atkarpos.

Muzikas J. Strolia, g. 1897 m., mirė 1969 m. vasario 15 d., nebesuspėjęs parašyti tolimesnių savo gyvenimo nuotykių ir įspūdžių. Šie "atsiminimai" nėra vien paprastas faktų, datų, vietų surašymas iš eilės, kaip buvo, jie pamarginti gyvais autoriaus įspūdžiais ir sentencijomis. J. S. buvo gyvas, energingas, staigus, kūrybingas žmogus, negalįs vietoje pabūti, — jo būdas atsispindi ir šiuose užrašuose.

Tėvynės Sargas, 1969 nr. 1(30).. Politikos ir socialinių mokslų žurnalas. Red. D. Jasaitis; leidžia Lietuvių Krikščionių Demokratai Sąjunga. 216 psl. Numerio kaina \$3. Adresai: red. — 220 No. Seventh Ave., Mount Vernon, N. Y. 10550; adm. — 503 Euclid Ave., Brooklyn, N. Y. 11208.

Varpas, Nr. 9, 1969 m. Žurnalas tautos ir žmogaus laisvei, tautinei kultūrai ir lietuviybei. Red. A. Kučys, 9032 Utica, Evergreen Park, Ill. 60642; adm. T. Briškaitis, 1214 N. 16 Avenue, Melrose Park, Illinois 60160. Leidžia Varpininkų Filisterių Draugija. 222 psl. Kaina nepažymėta.

Mūsų Sparnai, 1969 m. gruodis, nr. 27. Lietuvos Evangelikų Reformatų žurnalas. 96 psl. Kaina — auka. Red. J. Kragždė, 2439 W. 51 St., Chicago, Ill.; adm. J. Palšis, 5718 S. Richmond St., Chicago, Ill. 60629.

Rašiniai bendromis kultūros bei religijos istorijos temomis, reformatų bažnyčios gyvenimas ir veikla. Iliustruota.

Filatelistų Draugijos "Lietuva" biuletėnis. 1969 m. lapkritis-gruodis, Nr. 8-9 (145-145). Redaguoja ir spaudos darbas — E. Petrauskas, 7742 So. Troy St., Chicago, Ill. 60652; administruoja ir ekspedijuoja — K. Rožanskas, 3605 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629. 30 psl Atskiro nr. kaina 50c

Tarp įvairių draugijų biuletėnių filatelistų biuletėnis išsiskiria savo spalvingu viršeliu, periodišku išleidimu ir kruopščiai suredaguota tik flateliją liečiančia medžiaga, dažnai iliustruota retais p. ženklais.

Technikos žodis, nr. 4 (116), 1969 m. liepa-rupiūtis. Leidžia Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Chicagos sk. Techninės Spaudos Sekcija. Vyr. redakt. G. J. Lazauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101; adm.adr.: M. Krauskas, 6643 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Kaina metams \$5.00, studentams — \$2.00.

Leidinyje gausu kronikos, asmenų paminėjimų, specialūs rašiniai iliustruoti foto nuotraukomis ir brėžiniais.

VEIDAI IR VAIZDAI

(Faces and Places)

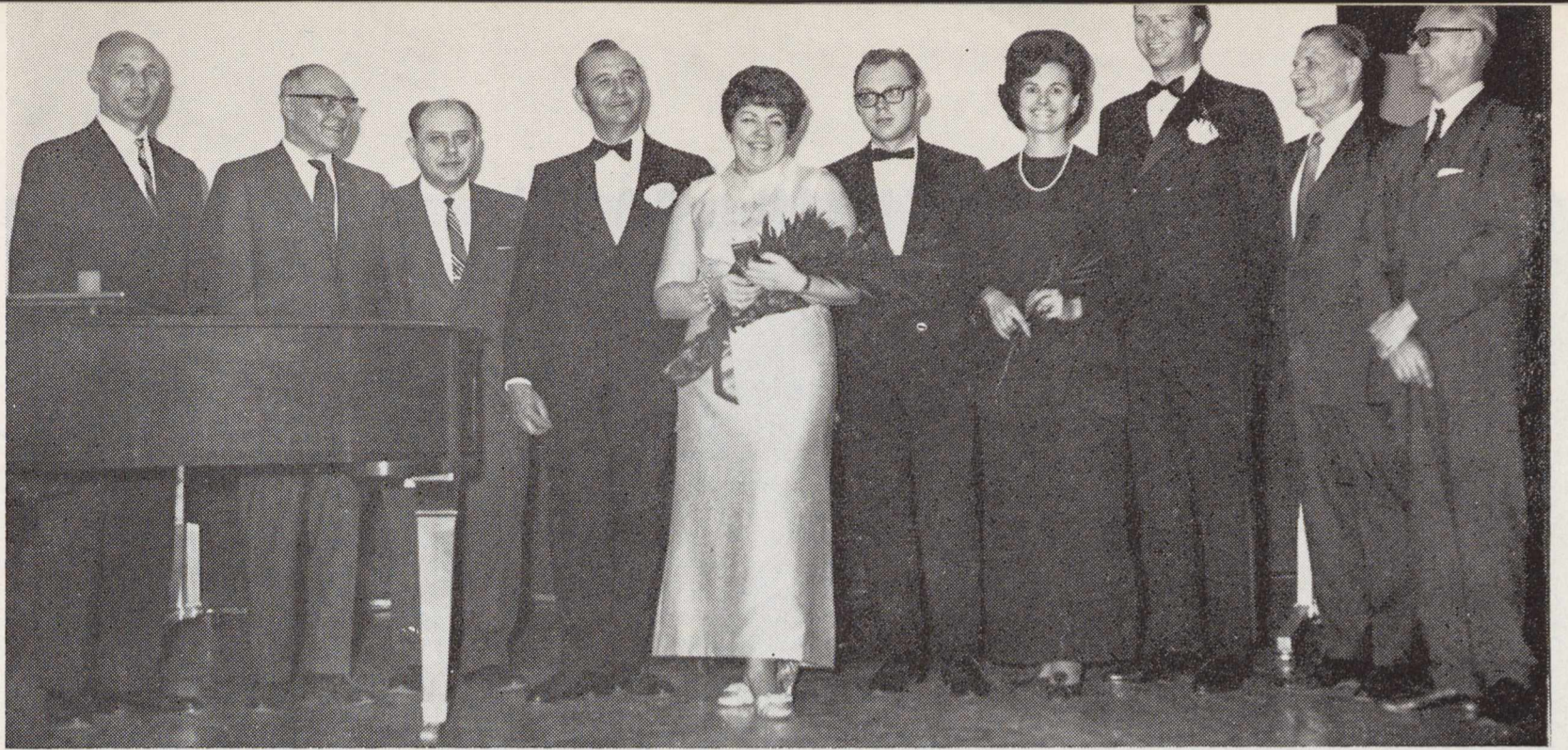
Lietuvių veteranų sąjungos "Ramo-
vė" Hartfordo skyrius lapkr. 23 d.
surengė Lietuvos kariuomenės įkū-
rimo sukakties minėjimą. Čia ma-
tome programos dalyvius ir valdy-
bos narius — rengėjus.

Iš kairės: B. Dapkus — sk. pirm.,
A. Mockus — II vicep., P. Sima-
nauskas — I vicep.; solistai: teno-
ras Stasys Baras, m. sopranas Da-
nutė Stankaitytė, okmp. A. Vasai-
tis, Birutė Zabulienė — programos
pranešėja, sol. bosas J. Vaznelis;
V. Nenortas — sk. sekr. ir A. Mas-
lauskas — sk. išd.

Foto A. Jaras

The Hartford chapter of the Lith-
uanian Veterans Association "Ra-
movė" commemorated on Novem-
ber 23rd the traditional Lithuanian
Army Day.

Shown are the program perform-
ers and the members of the Asso-
ciation's Board.

Paryžiaus liet. tautinių šokių grupė,
dalyvavusi 21-me Bretanijos folklo-
ro festivalyje. Dešinėje — grupei
vadovavusi J. Kavaliūnaitė; kairė-
je — dabart. vadovė A. Martinkutė.

A group of Parisian Lithuanian
folkdance performers who partici-
pated in the 21st folklore festival
of Bretagne.

Jolita Kavaliūnaitė, iš Clevelando,
Paryžiuje gilindama prancūzų kal-
bos ir literatūros studijas, besiren-
dama daktaratai, vadovavo tautinių
šokių grupei.

The group of Lithuanian folk-
dance performers was led by Jolita
Kavaliūnaitė, from Cleveland, who
is making her doctor's degree in
French and French literature.

Paryžiaus lietuvių tautinių šokių
grupė, kuriai 1968-9 akad. metais
vadovavo Jolita Kavaliūnaitė, pra-
ėjusį pavasarį turėjo keletą pasiro-
dymų lietuviams ir prancūzams. Ge-
gužės 17 ir 18 grupė dalyvavo Bre-
tanijos 21-mefolkloro festivalyje St.
Jean-de-Boiseau (prie Nanto).

Grupę sudaro lietuvių ir mėsrių
šeimų jaunimas, o taip pat vienas
kitas nelietuvis; grupę nuoširdžiai
globoja kun. J. Perošius, Prancūzų
LB pirm. J. Kavaliūnaitėi grįžus
į JAV, grupei vadovauja Ada Mar-
tinkutė. Grupės didelis noras —
dalyvauti IV-je tautinių šokių šven-
tėje, Chicagoje, 1972 metais.

Vytautas Marijošius gruodžio 11 d.
sėkmingai dirigavo Hartfordo sim-
foniniam orkestrui, atlikusiam Bet-
hovens kūrinių programą.

Po Penktosios simfonijos atliki-
mo sužavėta publika, dirigentui ir
orkestrui sustojusi kėlė ovacijas.

Recenzuodamas Hartfordo laik-
raštis parašė, kad atlikimas prilygo
Philadelphijos orkestrui.

Sausio 15 V. M. išvyksta į Chi-
cagą repeticijoms Verdi operos "Li-
kimo galia", kurią stato Lietuvių
Opera.

Gavęs pusės metų apmokamų a-
tostogų, V. Marijošius numato lan-
kyti muzikos institucijas JAV-se ir
Europoje.

— Vytautas Marijošius success-
fully conducted the Hartt Sympho-
ny Orchestra at the University of
Hartford, Conn. Press reviews talk
of the brilliant performance of the
all-Bethoven program that brought
him a standing ovation and compli-
ments of "equaling the Philadel-
phia Orchestra".

Mr. Marijošius will now leave on
a six-month sabbatical to Europe,
stopping first at Chicago for re-
hearsals of the Lithuanian Opera's
premiere "Il Forza Del Destino" by
Verdi.

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS

Sausis

1970

— Dailininkai **Anastazija ir Antanas Tamošaičiai**, Kingston, Ont., Canada, LD red. narius sveikindami su naujais metais, atsiuntė po savo grafikos darbų atspaudą.

— Rašytojas ir dailininkas **Paulius Jurkus**, gyvenęs New Yorke, "Lietuvių Dienų" leidyklos leidžiamo meno albumo MENO DIENOS redaktorius, yra kviečiamas į Los Angeles koloniją su savo dailės darbų paroda. Ta proga jis baigtų redaguoti minėtą meno leidinį, kuris šią vasarą būtų atspausintas. Leidinys, talpinęs daugumą šio meto dailininkų, bus graži dovana savieviems, o taip pat ir kitataučiams.

— Baigiama rengti spaudai nauja "Anykščių šilelio" laida angliškai. Vertėjas **Nadas Rastenis** šiuo metu skaito paskutinę korektūrą. Leidinys aprūpintas UCLA lektoriaus J. Tininio studija apie A. Baranausko kūrybą, žodynėliu ir kitais paaiškinimais. "Anykščių šilelis" daugelyje JAV-bių universitetuose vartojamas studijų tikslams.

— Lietuvių kalbos ir literatūros kursas UCLA (University of California, Los Angeles) susilaukė nepaprasto pasisekimo — šiais metais literatūros kursui įsiregistravo 35 studentai, daugiausia nelietuviai. Lietuvių kalbos ir literatūros kurso dėstytoju jau keleri metai yra **Juozas Tininis**, "Lietuvių Dienų" literatūros redaktorius.

— "Dirvos" novelės konkurse laimėjo premiją losangeliškis **Jurgis Gliauda**. "Draugas" tai pranešdamas parašė, kad konkursų staigmena yra kai premiją laimi ne Gliauda, o kas kitas.

— Okupuotos Lietuvos ir mūsų spauda skelbia, kad gruodžio 21 d. Kauno arkikatedroj bazilikoj konsekruoti du nauji vyskupai: **L. Povilonis** ir **R. Krikščiuonas**.

Liudvikas Povilonis, 59 m. amž., kunigu išvestas 1934 m. Studijavo V. Didž. un-te bažnytinę teisę licencijato laipsniu gauti. Vėliau buvo kapelionu ir vikaru įv. vietose. Nuo 1956 m. gyv. Vilniuje.

Romualdas Krikščiuonas, dvidėšimčia metų jaunesnis, 1954 m. baigė seminariją. Buvo Kauno Prisikėlimo bažn. vikaru, vėliau bažnyčios teisę studijavo Romoje. Buvo kun. seminarijos dėstytoju.

—Laisvojo pasaulio lietuvių spauda paskelbė Vilniaus arkivyskupijos kunigų raštą Maskvai dėl bažnyčios ir religinės padėties Lietuvoje.

— Bernardo Brazdžionio rinktinę "Poezijos pilnatis", išsiuntinėjus mecenatams ir prenumeratoriams, bus galima gauti "Lietuvių Dienų" leidykloje ir pas autorių. Knygos kaina \$10.

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

**KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES**

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12—12:45 val. p. p.
Liet. Radijo valandėlės klubo pirm. **Stasė Pautienienė**, sekr. **J. Gedmintas**, išd. **Teklė Sereikienė**. Programos ved. **S. Pautienienė**, 841 Stanford St., Santa Monica, Ca. 90403
Telef.: 828-3779

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WFMM 93,1 mgcl.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**, 4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave., Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

LIETUVIŲ RADIOJO VALANDA

Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpiet.
AM 1430 klc., FM 107.9 megaciklų
WHIL Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

ANTANAS F. SKIRIUS

**REAL ESTATE — TAX SERVICE
INSURANCE**

Jei reikia apdrausti
namus, automobilį, gyvybę ir pn..
pirkti ar parduoti nuosavybę,
Telefonuokite NO 4-2919

arba apsilankykite įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Los Angeles,
California 90029.

LIETUVIŲ FONDAS

6643 So. Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629
Tel. 778-2858 (A. c. 312)

Lietuvių Fondas laukia kiekvieno mūsų įnašo — šimto ar tūkstančio. Stokime į fondą su tokiu įnašu, su kokiu dabar galime — nelaukime, kada praturtėsime ar kada turėsime "atliekamų" pinigų. Fondas sudaromas ne iš "liekanų", ne iš nereikalingų pinigų, bet iš lietuviškos širdies, iš lietuviybės reikalų supratimo, iš aukos, kurią lietuviai skiria lietuvių ir Lietuvai dabar.

Pakeite adresą, tuojau praneškite, kad resusitrukdytų žurnalo siuntimas.

LIETUVIŲ RADIOJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m., vedama **Stepono ir Valentino Minkų**, girdima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m. Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdūtės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio 10 val. — 11 val. priešpiet.
Šeštadienį ir sekmadienį 8:00 — 9:30.
"Vakaruškos" pirmad. vak. 7:00 — 8:00.
Visos programos iš
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M. 7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia liet. radijo programa Amerikoje. Įsteigta muz. A. Vanagaičio 1928 m.
Kasdien 8 val. — 9 val. vakaro
(išskyrus šeštadienius ir sekmadenius)
Programos vedėjas **Petras Petrutis**.
Transliuojama iš nuosavos studijos
2422 W. Marquette Rr., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: GR 6-2242; GR 6-2271.

Cleveland, Ohio

**Lietuvių Radijo Prorama
TĖVYNĖS GARSAI**

Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro per WXEN-FM stotį 106,5 mc..
Vedėjas **Juozas Stempužis**.
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.: 382-9268.

Detroit, Mich.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė girdima kiekv. šeštad. 3 val. — 4 val. p. p. iš Detroito stoties WJLB — 1400 klc.
Pranešėjai: **Patricia Bandza**, tel. 278-3265; **Algis Zaprackas**, telef. 549-1982.
Vedėjas **Ralph Valatka**.
1576 Lesure Ave., Detroit, Mich. 48227.
Telefonas: 273-2224.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8 val. — 9 val. ryto.
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. — inž. **Vacys Urbonas**.
17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich. 48240
Telefonas: KE 7-9642.
Programos redaktoriai ir pranešėjai:
Jonas Kiščiuonas — 846-4245; **Kazys Gėgelis** — 535-6683; **Rožė Ražauskienė** — 278-1353; **Stasys Garliauskas**—TA 6-1385; **Antanas Janušis** — VE 5-8317.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WBMI - FM 95.7 mc.
Kiekv. sekmadienį 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius**.
273 Victoria Rr., Hartford, Conn.
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda girdima kiekv. šeštad. 5 — 6 v. p. p. iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc. ir 97.9 meg. FM.
Direktorius **Jokubas J. Stukas**,
1016 Schleifer Rd., Hillside, N. J. 07205.
Tel.: 289-6878 (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k. per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM pirmad. vak. 8:00—9:00—89.5 mg.
Vedėjas **J. J. Stukas**.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 8 iki 9 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: **Romas Kezys**, 62-15 69 place, Middle Village, N. Y. 11379.
Telefonas: TW 4-1288.

Philadelphia, Pa.

**Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS**
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa.

**The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.**
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė
Sekmadieniais 9—9:30 val. ryto per WCMF-FM, 96,5 mc.
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: **Pr. Puidokas**, pirm., 580 Wilkins St., (14521); **A. Cieminis**, vicep.; **R. Kiršteinis**, sek. 229 Nester St. (14621); **V. Žmuidzinis**, išd., **L. Laukaitienė**, narė.
Programų vedėjai: **O. Adomaitienė**, **A. Cieminis**, **V. ir N. Draugeliai**, **A. Dziakonas**, **St. Ilgūnas**, **R. Kiršteinis**, **Br. Krokys**, **V. ir B. Litvinai**, **J. Šipaila**, **D. Čiurilienė**, **V. Žmuidzinis**.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIOJO PARTIJA
WBRY, Waterbury, 1590 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00.
Programos vedėjas ir direktorius **John D. Adams (Adomaitis)**.
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708.
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną šeštadienį 10 — 10:30 val. vak.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius**.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
Radijo programa girdima kiekvieną šeštadienį 3:30 — 4:30 p. p. iš Oakville stoties CHWO — banga 1250.
Programos vedėjas **Jonas R. Simanavičius**.
175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.
Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius**.
Circonvallazione NONENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje. Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku ir kiekv. vakarą 20:15-20:30 Lietuvos laik. Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziuonas**.
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO.

**MALONĖKITE TUOJAU PRANEŠTI
APIE JŪSŲ RADIOJO PROGRAMŲ LAIKO,
ASMENŲ, ADRESŲ IR KT. PASIKEITIMUS.**

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

JANUARY

1970

The Governor of the State of California and Mrs. Ronald Reagan honored members of the L. A. Consular Corps at a brilliant reception November 25th, 1969, in the palatial Statham House at Los Angeles.

Together with the consuls with their wives and other dignitaries, there were admirals, generals and other high-ranking members of the United States armed forces.

Left to right: Consul General of Lithuania Dr. Julius J. Bielskis; California Governor Ronald Reagan; Mrs. Reagan, and Mrs. Bielskis.

Dr. J. J. Bielskis, Lietuvos gen. konsulas, ir ponis, konsularinio korpo pagerbime susitinka su Kalifornijos gubernatorium Ronald Reagan ir ponia.

New Year's Day Message

Into the Brighter Future

New Year's Day Message by Hon. Joseph Kajeckas, Charge d'Affaires of Lithuania

Dear Fellow National:

We are entering into the year 1970 with a feeling of deepfelt gratitude to the Government of the United States, and to governments of other countries, for the nonrecognition of the forcible incorporation of Lithuania into Soviet Union and for the continuing support of the Lithuanian people's rights to national self-determination. A statement to that effect is contained in a letter of the Secretary of State of the United States of America addressed to me February 11, 1969, and in his letters to the Representative of Estonia and the Representative of Latvia dated February 11th and November 11th, respectively, on the occasions of our national independence holidays. Canada likewise defined its policy in similar vein when the Canadian Prime Minister's office in a letter dated September 16, 1969, addressed to the board of the Lithuanian Canadian Community stated that Lithuania's cause "deserves support" and that Canada had never revoked its de jure recognition of the independent Republic of Lithuania.

Lithuanians living in the West fully realize that Lithuania's road to freedom is lined with heavy obstacles. That road may be long but it is honorable, grand and noble. We may feel proud that individual and collective efforts of Lithuanians are directed toward that road to Lithuania's freedom and independence. Most recently this was shown by solemn and majestic commemorations throughout the world, wherever there are Lithuanians, paying respects to the former President of Lithuania, Aleksandras Stulginskis, who died in Kaunas on September 22, 1969. This spontaneous honoring of the Lithuanian statesman, signatory of the Act of February 16th, Siberian martyr, fighter for Lithuania, demonstrates the ardent support for Lithuania and a determination to work in behalf of her freedom and independence.

I send my deepfelt sincerest greetings to my fellow nationals in the Homeland for the new year 1970. I wish that the next year be better and happier. Let us firmly believe in the brighter future for Lithuania for which all of free Lithuanians are striving.

Anatole Kairys
CURRICULUM VITAE

A comical tragedy in two acts

Copyright by author

CHARACTERS

Svajūnas, a political refugee
Svajūnė, his wife,
Messenger Clerk
Lady in Black,
A Boy,
A Girl,

Voice from Audience,

Statists, male and female.

Time — the Present

Place — New York or a gathering place of the world's boot-blacks.

THE SCENERY

A passage hallway, similar to a lobby, in an aged hotel in New York City. It is semicircular in shape showing many doors and windows and an only aperture to the depth of the stage; through that awning an incessant commotion of people is going on. Beyond that a public phone is seen which is always kept busy and at times a cue of people is seen waiting to use it.

The stage is furnished with lobby-type furniture. The doors are all similar except the one nearest to the front of the stage; this particular door is broader, higher, painted black and gives the impression of an iron curtain.

There is no separate door for the actors and they enter or leave through the awning backstage together with the inhabitants of the hotel.

At one corner of the stage there is an eight foot high inconspicuous yellow colored small wall behind which the actors undergo changes of person and appearance. This wall thus serves to symbolize TIME, one returns from there older of age.

Underneath the window sills and in between the doors, which remain shut throughout the play, many things are kept stacked: suitcases, boxes, bags, clothing, etc. The appearance is not orderly and gives an impression of living with just the present moment, so to say, as though in expectation of some change to come.

As the curtain rises, the mood is of an evening. The lights are dreary, suggesting a sort of melancholy, a longing that can be only innerly grasped. One of the windows is flung open and through it the lights of the streets pierce inside.

SVAJŪNAS, who is 26, stands at the open window and gazes day-dreaming into the far distance.

SVAJŪNĖ, his wife, is 22. She is sitting on one of the boxes, upholding her head on an elbow as she broods in deep sorrow.

SVAJŪNAS:

How beautiful New York appears as the evening approaches! A dazzle of flames over the Atlantic... Fires rolling over the beaches onto the

roofs of the skyscrapers. Whereas further and beyond that, just glimpse at it my darling, the Statue of Liberty is sparkling... It is said that two hundred and twenty-five tons of copper have gone into the making of the Statue...

SVAJŪNĖ:

Copper does not offer me any warmth.

SVAJŪNAS:

Nor has it ever done so. Yet it can sound. Though the Statue of Liberty does not provide warmth yet by its fame it resounds. To me, the more I look at it the more I hear it. And in this sound I perceive our own Statue of Liberty in the War Museum...

SVAJŪNĖ:

Svajūnas! You day-dreamer!

SVAJŪNAS:

(continues, as though not hearing her) And at such time I... I begin to... my dearest...

SVAJŪNĖ:

(hysterically) For God's sake! For the love of God...

SVAJŪNAS:

Sorry, sorry...

SVAJŪNĖ:

(Calming down) Look around yourself, here, not yonder, day-dreamer. Pay heed to where we are, take notice on what I am sitting...

SVAJŪNAS:

It's only for the time being, my dear...

SVAJŪNĖ:

Just for the time being! Why it's one month already. Is this a room? Is this the place for newly-weds?

SVAJŪNAS:

Just temporary...

SVAJŪNĖ:

In a passageway. Underneath a staircase! The laughing stock of everybody, ridiculed by all! Why, it is one month already, I said!

SVAJŪNAS:

Yes, dear, it is one month.

SVAJŪNĖ:

And no end in sight yet. Whither have we come to? How shall we go on living? I have nowhere to lean my head to!

SVAJŪNAS:

Lean it to my shoulder, dearest. Honeymoons are not intended to be spent talking...

SVAJŪNĖ:

I am exhausted. I need a rest. And I want a room of my own. My own! My own!

SVAJŪNAS:

The hotel is overcrowded, and we arrived without notice. We must be happy that we got a roof over our heads. Others wander around the streets waiting their turn.

SVAJŪNĖ:

A passageway of a room!

SVAJŪNAS:

The whole world is a passageway room. Earth is overcrowded with fortune hunters.

SVAJŪNĖ:

I'll be getting gray-haired from this kind of talk.

SVAJŪNAS:

I am not discussing the whole world, not all the fortune hunters. I'm talking only about yourself and myself. I'm talking about our life and our future.

SVAJŪNAS:

Yet what can I do about it? It's not nice to make a noise in somebody else's home! That's the way it is.

LITAUEN PLATZ
(LITHUANIAN PLAZZA)
in Bad Woerishofen (Germany)

The town council of the above German locality has made a unanimous decision to confer the name of *Litauen Platz* to a square in front of St. Ulrich Church. This was done honoring the newly designated Lithuanian bishop, **Most Rev. A. Deksnys**, who from his residence at this square will be conducting the religious affairs of Lithuanians in Germany and in Europe at large.

Bad Woerishofen is the seat of the world famous Kneip method health institution. The town has 9000 inhabitants.

Inauguration of the Lithuanian Plazza was celebrated by a Pontifical Mass in St. Ulrich Church, with a reception by bishop A. Deksnys, with the German bishops J. Stimple of Augsburg and A. Kindermann attending, with the mayor and other prominent guests present at the Lithuanian parish.

BALTIC LITERATURE

The Ohio States University is sponsoring an academic conference in Columbus on January 31st and February 1st, the object of which is a series lecture of studies on the fine literature of the three Baltic Nations. Most of the papers presented will be by members of the younger generation of the Balts, young scientists whose education and specialization has been completed in the United States, yet who are succeeding in furthering the progress of the literature of their old countries and gaining it its due esteem in the outside world.

Prof. dr. R. Šilbajoris, a specialist on Russian literature and a lecturer at the Ohio State University, will be giving a reception at the close of the meetings on January 31st.

The agenda of the first day comprises amongst others lectures on poetry (V. Terras, and I. Ivask, Estonians; G. Salinš, V. Zeps, V. Melngailis, H. Grabbe, Latvians); H. Nagys (Lith.) "The Flaming and the Quiet Revolutions in Lithuanian Poetry"; J. Gražytė — "Homeland-soil poets in profile"; Aleksis Rannit — "Marie Under and El Greco"; B. Vaškalis — "J. Baltrušaitis and the Russian symbolists", etc. Then lectures on prose and drama, historic and contemporary. A. Landsbergis, the playwright, will speak on "The theatre in occupied Lithuania".

Amongst the subjects reported and discussed at the conference next day will be: "The Un-hero at loss in occupied Latvia's literature" (J. Silenieks); "Modern trends in Baltic literatures, especially Estonian, in Sweden" (Ilmar Laaban); "The future of native languages in the literatures of the refugees" (a closing discussion).

(Two Arabs pass escorted by a messenger clerk carrying their baggage)

SVAJŪNĖ:

Somebody's escorted again! Meaning that there are rooms to be had! Free rooms and yet we do not get any.

SVAJŪNAS:

They may have made earlier reservations. Or it's probably their turn now.

SVAJŪNĖ:

Or a pull perhaps?

SVAJŪNAS:

You are always criticizing. Why, is it anything new to live the way we are doing? Don't you remember what our parents were saying during the wedding?

SVAJŪNĖ:

I have no wish to remember.

SVAJŪNAS:

Our parents lived in a passage room for twenty years and are still living there! They have always been exposed to the view of others or lived in somebody else's way. And each year, every day and hour they kept expecting, expecting, expecting..

SVAJŪNĖ:

...And never did their expectations come to be fulfilled.

SVAJŪNAS:

Well you were born in a passage room also...

SVAJŪNĖ:

Stop making fun, Svajūnas! It hurts. It hurts me very much, you shouldn't be laughing.

SVAJŪNAS:

I also feel an ache. It hurts me to bear this. And why so? Why does it pain us? We have had too many dukes and castles. We are proud and ambitious. We believe to have royal blood in our veins. We expect others to give us aid and assistance. We believe that great things come about without a fierce struggle! We believe in miracles!

SVAJŪNĖ:

And are we not of royal descent? It is regal to be exposed to tragedy, my day-dreamer. Does not our tragedy bear witness to our royal heritage?

SVAJŪNAS:

No, it doesn't, my dearest We are neither kings nor princes. We have been such upon our native soil. Yonder, beyond sea and ocean, beyond mountain summits and many many rivers is where our crowns and thrones remain...

SVAJŪNĖ:

What then have we here become?

SVAJŪNAS:

What we have become... guess?

SVAJŪNĖ:

Pagans?

SVAJŪNAS:

There is some likeness, darling, though it isn't that — we have not as yet become pagans. Guess again.

SVAJŪNĖ:

Boot - blacks?

SVAJŪNAS:

No, not that. Still you are on the right track, my love! You are quite smart and I shall not perish with you. Guess once more!

SVAJŪNĖ:

Boot polish!

SVAJŪNAS:

Yes, boot polish! You guessed it, darling, you did! (They circle around) How did you do it?

SVAJŪNĖ:

I don't know. Just tried to, and guessed it.

SVAJŪNAS:

Yes, my dearest, we are boot polish. The kind with which the boots of kings are polished That they sparkle the more, that the whole world may see what a good kind of polish we are...

SVAJŪNĖ:

No, my dreamer, you are wrong. You may be boot polish but I am not. I'm a princess.

SVAJŪNAS:

You — a princess?

SVAJŪNĖ:

A princess. You only married me because I had an amber crown upon my head. You have fallen in love...

SVAJŪNAS:

A dreamerette?

SVAJŪNĖ:

You have married *Miss Dreamland!* And I shall never renounce my crown.

SVAJŪNAS:

Only not here, my darling, not...

SVAJŪNĖ:

Right here. I am a princess here because I was crowned in this hotel. Call me a servant!

SVAJŪNAS:

(*Calming her*) Dearest, don't start to... Of what help can a servant be? Crowds are flocking in and there isn't any room... Have some patience, you'll have time yet to show your temperament...

SVAJŪNĖ:

Get me a servant and be quick!

SVAJŪNAS:

No! Don't start a riot! Let's have patience to endure it.

SVAJŪNĖ:

Endure what?

SVAJŪNAS:

Till our turn comes.

SVAJŪNĖ:

Upon those unpacked bags?

SVAJŪNAS:

You are right, we are lacking many comforts, but we may carry on. It's freedom that makes life happy, not the furnishings, not comforts, my love.

SVAJŪNĖ:

Stop that philosophy and do something about this. I shall not remain here any longer! Not a single day! Not one more hour! I shall not live in a room like this! This is not even a living room. A corridor! A waiting room! You speak like a prophet, yet you can't understand your own wife.

SVAJŪNAS:

We are amongst the lucky ones. There are many who wished to get into this hotel and only the chosen succeeded.

SVAJŪNĖ:

Objects that succeeded in getting in. It's alright wherever you're placed. They have no pride. Grateful for whatever they get. That's why we appear like objects: inconspicuous! Somebody just stumbles over them passing by. Not considered by anybody. A hotel servant feels himself a king in relation to you. Pouh.

SVAJŪNAS:

My little Miss Dreamland...

SVAJŪNĖ:

A pity that I wasn't born an Algerian or an African Negro, I would have got a room long ago.

SVAJŪNAS:

(*Stearnly*) Calm yourself!

(*To be continued*)

Translated from the Lithuanian
by A. Milukas

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90
DIENŲ UŽ VISAS TAUPYMO
ŠĄKAITAS

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŪSKITE ČEKĮ DABAR.

5 1/4% UŽ TERMINUOTUS
INDĖLIUS
\$7,500.00 ar daugiau

TAUPYMO ŠĄKAITOS IKI
\$15,000 APDRAUSTOS F.S.L.I.
ĮSTAIGOSE.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 Ir 242-4395

LADIES AND GENTLEMEN Remarkable Discovery

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U.S.A. and Canada, Europa, Germany, Austria. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Splitting ends, Strengthening Hair, Root growth, and restoring NATURAL HAIR COLOR.

Using JIB you will never be bald or grey. 100% Guaranteed.

Listed in Druggist Red-Blue Book. JIB Medicine Liquid 8 oz. A 16 week supply \$6.00. Money Order, P.P., Send today — JIB LABORATORY

Šveicarijos patentu nr. 458678.
1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill.
60650

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill.

Soviet Russia issued two stamps, honoring parachutists of Lithuanian descent: 1. Marija Melnikaitė, who fought the Germans and was killed in the district of Zarasai; 2. A. Čeponis, J. Aleksonis and G. Borisa, who were active in Kaunas during period of 1943-44 and who were killed in clashes with the German gendarmery; 3. Polish partisans disrupting rail-road line. —

Sovietų Sąjunga išleido du pašto ženklus pagerbti lietuvių kilmės parašiutininkams, kovojusiems prieš vokiečius: 1. Marija Melnikaitė, kuri kartu su rusų parašiutininkais kovojo prieš vokiečius Zarasų apylinkėse, buvo suimta ir sušaudyta; 2. A. Čeponis, J. Aleksonis ir G. Borisa, kurie 1943-44 m. Kaune organizavo komunistinį pogrindį, leido komunistinę spaudą, turėjo slaptą radijo siųstuvą, atlikinėjo įvairius sabotazo aktus Kauno apylinkėse ir laike susišaudymo su vokiečių žandarmerija buvo nukauti; 3. Lenkų partizanai ardo geležinkelio bėgius.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

By A. Bernotas

Part CXXII

Soon, after there were established in Soviet Russia parachutists' schools for Lithuanian and other countries refugees, already in 1943, the Russians began their nightly transportations and droppings of these trained men over various places in Lithuanian territory, mostly in wooded parts of the eastern country. Heavy armed saboteurs crossed the front lines as well. Their task was to collect military information, to commit terror acts against German military installations and transportation, and against local residents who performed various services in the country, and finally against active communist foes. Not all of these parachutists', dropped over certain areas, survived. A part of them were caught soon after landing, others died in fight with German field-gendarmery and police; only those, who survived, travelled across the country to their destinations, and joined with soviet prisoners, of war, hiding in the woods since prior dates, or hiding communists, or even various criminalists. These bands, far away from their supply bases, had to survive, therefore they started to plunder local residents, burn down their farmhouses and to otherwise harm the population. That's where the Lithuanian police became involved to protect the population. In many places, especially in eastern Lithuania, in wooded areas, traveling at these times was very unsafe. In some cases the parachutists were maintained and sheltered by their sympathisers, mostly residents of Russian origin.

German field-gendarmery and some other units, pursuing the saboteurs and parachutists, mostly co-operated with the Lithuanian police, but there were lots of cases, where they acted on their own. For example, on June 3, 1944, a German army convoy travelled alongside a field road in the vicinity of the village Pirėupis, eastern Lithuania, and was caught in a cross-fire of a group of soviet parachutists', led by a well-known

Lithuanian communist G. Zimanas (later and presently editor of the communist newspaper "Tiesa" in Vilnius). Three German soldiers died during this attack. The German field-gendarmery, not contacting the Lithuanian police and suspecting that it was the villagers who attacked, in reprisal burned down ruthlessly the entire village of Pirėupis together with all its residents of 119 souls.

Especially enhanced was the parachutists' activity in 1944, when Germany's army in Russia was beaten and began to withdraw. In many places in Lithuania, in the eastern part of it or even in nearby White-Russia, there were attackings of trains, cuttings-off of rail lines, blastings off of bridges, attack upon German army units.

In eastern Lithuania, connecting with Poland and White-Russia, there also operated Polish partisans. Polish partisans were armed by Russians and supported by Polish local residents. They fought against the Germans, and against Lithuanians as well, because their aim was to establish an independent Poland, including the Vilnius territory as this existed before World War II. Lithuanian self-defense units and police had lots of times clashed with them, too. The partisans from across the border also printed leaflets in Polish and Lithuanian languages and would smuggle them into Vilnius city once in a while.

In the fall of 1941 in entire Ostland-territory, including Lithuania, there was introduced a new currency, the so called Ostland-Mark, which was valid and circulated only in this territory. The German Reichsmark was not valid and not to be accepted in the territory.

(To be continued)

RENEW YOUR
SUBSCRIPTION TO THE
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

JOE WILMAN WAS GREAT

By Tony Yuknis

The unassuming Joe (Buck) Wilman was picked on the All-American bowling team nine times being named its captain twice by the sports writers of America. After winning four American Bowling Congress tournaments, Wilman became one of the top professionals and was voted into the Bowling Hall of Fame in 1951. Last year he was enshrined by the Illinois Bowling Hall of Fame.

Joe was born in Frontanet, a mining town in Indiana, in 1905. The head of the family, William Vilmanas, was later killed in the mines by the premature explosion of dynamite. The family then moved to South Chicago, Illinois.

First he tried in boxing but unsuccessfully. Later Wilman excelled as a baseball pitcher on the Chicago sandlots. In 1923 he joined the Knights of Lithuania organization and hurled for the Brighton Park, Cicero, Providence and Marquette Park councils teams during a nine year period.

His talents earned him a professional baseball contract with York of the Nebraska State League. In 1928 Wilman won 19 games and the following year 16. His record earned him a tryout with the Chicago White Sox. However, the Sox manager found him too young. Joe turned to bowling and that same year in his first A. B. C. tournament he averaged a healthy 210.

He concentrated on bowling, rolling 50 games per week. From a windmill type of delivery, he changed his style to a more natural, slower type — one, a working hook that knocked more pins down. So Joe began cleaning up in city and state tournaments. In 1935 he captured the All-Events crown in Cleveland.

Joe Wilman won the All-Events title in 1939. He later captained the Chicago Budweisers team to the city league championship in 1942. That same year he teamed with Johnny Small to win the national doubles championship. A few years later Wilman repeated a similar victory with Carmen Salvino as his partner.

Joe was the first Hall of Fame member to bowl two 2,000 plus series in All-Events. He held the record of five 2,000 plus All-Events totals. He had rolled 10 perfect 300 games and eight 299 games and held many other outstanding bowling records. No wonder that Wilman's trophy cases held over 250 prizes.

After his service during World War II in 1945 he promptly captured the All-Star Individual Match Game tournament laurels sponsored by the Chicago Tribune and the Bowling Proprietors of America. He was booked for \$25,000 worth of exhibitions throughout the country. During his career Wilman traveled to almost every state in the Union. Next year he was voted the Bowler of the Year by the sports writers of America.

Later he appeared in matches on television, continued working on the Brunswick Advisory Staff Of

The late Joe (Buck) Wilman won every major title in bowling during his 37 years of A.B.C. competition. J. Wilmanas, garsus rutulio žaidėjas lietuvis, miręs pernai metais.

Champions, did write his daily bowling column which appeared in 50 newspapers. Earlier he had written a couple bowling instruction books. He had made nine movie shorts on bowling.

Joe Wilman died on October 23, 1969. If you hear the thunderclaps during a rainstorm don't believe it that it is Perkūnas, the god of thunder. It could be Joe landing a few bowling strikes far above.

SOVIET INEQUALITIES IN OCCUPIED LITHUANIA

Shortly before the New Year the Lithuanian ice hockey championship was to commence, according to "Tiesa" (Lithuanian "Pravda"). The stadium arenas have not been provided with artificial skating rinks throughout the 25 years of occupational administration, thus, the games are played out in open air, according to the newspaper:

"The rules of the championship had to be amended so that when weather conditions do not permit the conclusion of the games, the places won by the individual teams will be decided according to the results of the last fully completed round."

A few years ago already news were reaching here that A Russian Party Secretary when approached in this matter, had ironically explained that there are enough places in Siberia with permanent natural ice. Thus sports in Lithuania depend upon the forces of nature and the whims of the occupants. (From "Draugas").

LITHUANIANS MAKE NEWS

● **Dr. Vladas Ingelevičius**, the noted specialist in the fields of medicine, has recently celebrated his 80th birthday anniversary. Significant has been his work in military medicine and with the Lithuanian Red Cross. He now resides at Great Neck, New York.

● **Dr. Petras Gailiūnas** of Long Island, New York, serves with a federal institute of animal disease. He has recently published in a veterinarian magazine his study entitled "Microscopic skin changes of animals affected with snout and claw disease." The fuer die gesamte Virusforschungs 25".

● **Pranas Katilius** of Scranton, Pa., has been elected Justice of Peace for the 5th magistrate area of Lackawanna county.

Several other Lithuanians in Pennsylvania have been elected to public offices: **Jonas Mockaitis** — mayor of Duryea, Pa.; **Petras Brusoka, Jr.** — re-elected assemblyman in Edwardsville, Pa.; **Povilas Skiptūnas** — regional tax collector in Warrior Run, Pa.; and **Vincas Bonsevičius** — auditor of this same locality.

DEEP ADMIRATION

After the successful moon landing of the APOLLO 11 astronauts they had been congratulated by the International Association of Lithuanian Physicians. A letter was sent expressing the esteem of the organization and a gift accompanied the letter: an attractive, decorative and amber embedded small

barrel with soil brought from behind the Iron Curtain — sand from the bed of a lake in oppressed Lithuania.

V. Paprockas, MD, President of the Association and B. Radzivanas, MD, secretary-treasurer, have received an acknowledgement from the astronauts.

● Youth Theatre (Jaunimo Teatras) in Chicago, Ill., operating under the auspices of the Lithuanian Community Cultural Foundation, is staging the "Five Posts on the Market Square", a play, in 3 acts, by A. Landsbergis. The pre-

Three Lithuanian girls playing "kanklės" at a Christmas reception of the European Women in Exile that took place in Hungarian Home, in New York City.

Audrė Staknytė, Audronė Bužaitė ir Regina Leleikaitė — trys mergaitės kanklininkės, dalyvusios Kalėdų programoje, kurią surengė Egzilių Moterų Taryba gruodžio mėn. Vengrų namuose, New Yorke.

Foto L. Tamošaitis

● **Birutė Pūkelevičiūtė** is the winner of this year's competition for the best Lithuanian novel. Her entry "Saturday in September" ("Rugsėjo šeštadienį") has been voted the literary award and the \$1000 cash prize annually provided by the largest Lithuanian daily "Traugas" in Chicago.

● **Arnoldas Vokietaitis**, the bass-baritone of the New York City Opera has been engaged to perform in Bartok's "Bluebeard's Castle" with the Boston and the Pittsburgh symphony orchestras. This one act opera is performed by two soloists only, a baritone and a mezzo-soprano. Vokietaitis' appearances are to take place in Pittsburgh — January 23—25, Carnegie Hall, New York — January 28th, and in Boston — April 17, 18 and 21st.

CLEM'S POLSKIE DELI

★ Specializing in home made fresh and Smoked Polish Sausage, fancy groceries and choice meats.

★ Featuring Imported Krakaus Polish hams, beer, wine and groceries.

NOW

Daily from our own new BAKERY-KITCHEN

a variety of Polish pastries and other home made delicacies.

IT'S CLEM'S

3002 W. Florence Ave., Los Angeles 759-5058

miere is scheduled for January 17th at the Youth Center. Director is **Darius Lapinskas**. Subject matter of the play is partisan activities in occupied Lithuania.

● Celloist **Mykolas Saulius** is presently on a 3000 mile concert tour with the Denver Symphony of which he is a member. The symphony orchestra is giving 30 concerts during 3 weeks in the states around Colorado: Kansas, Nebraska, Texas, Oklahoma. Conductor of

these concerts is a guest from Boston, Arthur Fiedler.

● On January 5th engineer **Valdas V. Adamkus** has been sworn in to his high office as special Assistant to the Federal Commissioner of the Water Pollution Control Administration in Washington, D.C. This office is directly responsible to the Secretary of Interior and it comprises 11 midwest states which will be the field of activities of the special assistant.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

WALTER RASK, President

9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643
Telefonas 238-9787

- Rengiame ekskursijas į Europą, Lietuvą, Havajus ir kitur.
- Kelionės bilietai į viso pasaulio kraštus.
- Kreiptis į Vladą Rask ir Juzę Mileritę.
- Teikiame patarvimus atvykti iš Lietuvos

Adomas Galdikas

Pernai gruodžio 7 d. po sunkios ligos New Yorke mirė dailininkas Adomas Galdikas, sulaukęs 76 metų amžiaus, lietuvių dailės istorijoje išvaręs platų barą, palikęs didžiulį meno lobį, kurio šiandieną dar negalime nė apskaičiuoti, nė įvertinti.

Mokslus ėjęs Petrapilio Stiglitzo meno mokykloje, studijas gilinęs Vokietijoje, Švedijoje, Italijoje ir Prancūzijoje. Reiškėsi grafikoje ir tapyboje.

Nuo 1923 m. Kauno meno mokykloje buvo grafikos studijos vedėjas. Antrojo pas. karo metu pasitraukęs iš Lietuvos, gyveno ir profesoriavo Freiburge, vėliau persikėlė į Paryžių, o nuo 1952 m. gyveno New Yorke ir kūrė bei rengė parodas.

Dirbo nepaprastai intensyviai, sukūrė daugybę aliejaus ir temperos paveikslų, gyvybe alsuojančių, spalvomis liepsnojančių. Visuomet buvo jaunas, modernus, ieškąs, randąs, originalus ir nepakartojamas.

Sukūręs daugelį lietuviškos gamtos peizažų, jis nesitenkino, parodydamas jo reljefą, Galdikas veržte veržėsi į pačią gamtos stichiją, per ją reiškdamas savo talento gaivališkumą ir nenurimsantį kūrybinį apsiareiškimą.

▲ Dail. A. Galdikas piešia.

Tempera Nr. 3

Senolių kapai / Old Cemetery.

Adomas Galdikas (Oct. 30, 1893
— Dec. 7, 1969)

The famous Lithuanian artist who recently died in New York, had been educated in art in Petersburg, Berlin in the 20's, then studied in Sweden, Italy, France. Led graphic and painting studies in the Kaunas Art School until 1940.

In exile was art professor in Freiburg.

Since 1952 worked in New York. A modernist, he could yet impressively convey the forces of nature in his paintings.

Ruduo / Autumn.

ŠV. KAZIMIERAS

V. K. JONYNAS